

kor-
de

ia kormá-
volyamok
Paraguay
felhasz-

ujjás
salino-

ino világ-
len kény-
vállalat
alékok. A
vesztésé-
tségei az
k az 14
a mini-
nította fel

logial-
stait
seif

editanstalt
saságban
saság el-
kiállítani,
di hiteles-
ság rész-
titanstalt-
ri elsőbb-
földi hite-
nytkéjé-
lamé lesz.
álló köve-
fogja tör-

ivó
ki az
Gals-
da-

negy svéd
ki Gals-
ban. Tá-
kadémiát,
a a díjat.
Gorkijjal,
ere őt te-

an este
tatja sze-
sági sze-
dr. Gel-
a tartani.

án. Szer-
ves bécsi
a a világ-
órákor a
adást. A
mel és ér-
előadását,
el különös

n 115 lej
s Nagy
s vallomát
115 lej.
két Lepu-
kádó Rt.
Baron L.
fón 9-77.

Posta postala
Központi hivatal
No. 224.715 929

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, St-
Baron L. Pop (v. Brassai-
Telefon: 9-77. Előfizetési
Havonta 110, negyedévre
évre 600, egészévre 1200
Földre: Havonta 1, negyedévre
évre 4, egészévre 10 dollar. Hir-
detések díjazás szerinti. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánáti
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
kaink utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg

Budapest

UJ KELET

ESTRÓNOLÓZSÁGI NAPILAP

Bermentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Sz-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fels-
lő szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Háfnagy
Ernő Str. Sf. Constanta No. 11

Ara 5 lei

Péntek, 1932. nov. 25.

5693. EV. XV. EVF.
CH. SVAN 26. 268. SZAM

VILÁG HÍRRE

Az első parlament

Sokszor halljuk és olvassuk, hogy a parlamentarizmus gondolatát a XIX. század szabadelvűsége teremtette meg. Ez téves nézet. A parlamentarizmus nem Angliában született meg s az angol parlamentnek is vannak ősei.

Ma, amikor a demokratikus parlament gondolatát Európa nem egy országában idejémultnak tekintik s mással akarják helyettesíteni, nem érdektelen felidézni az első parlament emlékeit. Az első parlament Krisztus születése előtt 500 évvel tartotta üléseit s az a nevezetessége, hogy a parlamentaris demokrácia tekintetében egyetlen utóda sem tett tul rajta. A Kr. e. 507-ben életbe lépett atheni alkotmány olyan liberális kormányzatot teremtett, s annyira demokratikus volt, hogy azóta sem merete egyetlen kormány sem ezt az alkotmányt utánozni. Athenban, amely történelmi jelentősége dacára terület és népesség tekintetében kis állam volt, maga a nép gyakorolta a politikai hatalmat, s a nép gyűléseiben minden polgárt kivétel nélkül egyenlő jogok illették meg.

Mindenkinek joga volt a parlamentben a véleményét szabadon elmondani, indítványokat tenni s az államélet legfontosabb kérdéseiről szóló határozatokban résztvenni. E tekintetben polgár és polgár közt semmi különbséget nem tettek s vagyon, foglalkozás, társadalmi helyzetre való tekintet nélkül minden polgár akár államfővé is megválasztható volt. Első és utolsó ízben történt a történelem folyamán, hogy a nép egyeteme, a polgárság összessége gyakorolta az állami szuverenitást. És bár az idők folyamán ennek a rendszernek a hibái is nyilvánvalókká váltak, ez az alkotmány két évszázadon keresztül érvényben maradt. Az atheni parlament nemcsak a demokratikus egyenlőség gondolatának megtestesülése volt, hanem a görög polgár életszükségletévé is vált, ahol szónoki csatáit megvívhatta.

Parlament ez, szósznerinti fordításban annyit jelent: a szónokok háza s a görög parlamentben valóban a szónoklat volt a legfontosabb, a szónoki forma a publikum számára többet jelentett, mint a szónoklat tartalma. Szinte az is mellékes volt, hogy a szónok a háboru és a béke fontos kérdéseiről beszél-e, vagy pedig apró pletykákat talál-e fel az atheni családok perpartvarairól, az volt a főkérdés: ki legjobb szónok Periklesről, aki a maga korának legjelentékenyebb politikusa volt, mondta egyszer egy politikai ellenfele, hogy mit sem használna, ha valaki az ökölvívásban le is győzné Periklest, mert a következő pillanatban felugrana s bebizonnytaná, hogy ő volt a győztes.

Az atheni alkotmánynak az volt a vezérgondolata, hogy minden egyes polgár résztvegyen a politikai életben. Két alkotmányos közületen nyugodott az állam ügyeinek az intézése. Az egyik volt a népgyűlés, a huszadik életévüket betöltött polgárok gyűlékezete s az ötszáz tanácsa, amelynek tagjait évről-évre az összes polgárok sorából kisorsolták. Az ötszáz tanácsból ugyancsak sorshuzás útján jelölték ki évenként tizszer azt az ötven polgárt, aki a mai hivatalnoki kar helyett a közigazgatást és az igazságszolgáltatást intézte.

Athenben voltaképpen minden nap más és más tanácsstag volt az államfő, a közigazgatási elnök, akinek a legfőbb teendője tulajdonképpen az volt, hogy ő elnököljön a népgyűlésen. Hivatalos tekin-

Hitler feladata megszűntnek tekinthető

Centrumpárti vezetőpolitikust fog megbizni Hindenburg többségi kormány létrehozásával? Valószínűnek tartják, hogy Hindenburg már kész kormánylistával rendelkezik a jövő prezidiális kormány tekintetében. Kóburg herceg a harzburgi front újbóli megalakítására kezdett tárgyalásokat

Berlin, november 24. A tegnap esti órákban Göring, a feloszlatott birodalmi gyűlés volt elnöke megjelent az elnöki hivatalban s átadta Meissner elnökségi államtitkárnak Hitler hét és fél oldalra terjedő s Hindenburg elnök hoz intézett választiratát. Az irat tartalmazta a harzburgi front újbóli megalakítására kezdett tárgyalásokat kezdett a jobboldali pártokkal és társadalmi szervezetekkel, köztük a Stahhelmmel is. Éjfél felé a tárgyalások eredménye nem vált ismeretessé. A Kaiesrhof előtti tömegbe több ízben kommunisták fura-

kodtak be s verekedéseket inszenáltak mindannyiszor, amikor a nemzeti szocialisták valamelyik alvezére elhagyta a szálló épületét. Estefelől erős rendőrsztagok közbeavatkoztak s a mellékutcákba terelték a tömeget a Kaiserhof elől. Nehány sebesülés történt.

Politikai körökben úgy hírlik, hogy Hindenburg álláspontja szerint Hitler feladata annak bejelentése után, hogy az elnök feltételei alapján többséggel bíró nemzeti koncentrációs kormányt összehozni nem tud, megszűntnek tekintendő.

Valószínűnek tartják, hogy Hindenburg már teljesen kész kormánylistával rendelkezik a jövő prezidiális kormány tekintetében, melynek élére nem fog pártvezért állítani, de előbb talán kimeríti a parlamentaris lehetőségeket s esetleg centrumpárti vezető politikust fog megbizni többségi kormány létrehozásának feladatával.

Mit tartalmaz a lengyel-orosz egyezmény?

Döntőbíró helyett egyeztető formában küszöböllik ki a nézeteltéréseket

Varsó, november 24. A Gazeta Polska, a lengyel kormány hivatalos lapja, a tegnap Moszkvában aláirt egyezményvel kapcsolatban megállapítja, hogy egy egyeztető egyezményről van szó, amely döntőbíró helyett egyeztetés formájában fogja elintézni a lengyel-orosz differenciákat. Döntőbírósgot ugyanis Oroszország nem fogad, nem vetvén magát alá egy burzsoá döntőbíró ítéletének. Az újabb egyezményt a megnevezésmadási szerződés tette szükségessé és ismét csak a békét van hivatva szolgálni.

előítéletek kényszerre alatt tették. Olyan kényszer hatása alatt, melyért nem az illető anyák, hanem a társadalom felelős.

Mintáhogyan a mai társadalom felelős annak a „bestialis” berlini anyának tettéért is, aki végső kétségbeesésében a sinekre dobta kisleányát, abban a reményben, hogy halála után hozzájut annak négyezer márkás életbiztosításához.

A berlini anya tette egy megbombolt szív cselekedete volt. Könnyű felháborodni rajta, könnyű megtorlás után kiáltani.

De ez a felháborodás és megtorlás mindaddig embertelen és hipokrita marad, míg nem néz a borzalmas tett indító okai mögé.

A kisleány apja évek óta munkanélküli. Az egész család, a kisleányt is beleértve, évek óta éhezett.

Az anya, hogy néha élelmet szerezhesen családjának — eladta magát. Olcsó pénzért vidám ficuroknak. A szegénydíj, amelyet kapott, egyre kevesebb lett, a nyomor, melyben vergődött, egyre nagyobb és elviselhetetlenebb.

Az anya szíve és agya végül is nem bírta el a rettentő nyomort, az éhség és a megalázottság állandó borzalmát — és a bűn, a legszörnyűbb bűn kétségbeesésébe menekült.

És mégis: az dobjon rá először követ, aki bűnösnek nem érzi magát az ő bűnében.

A moralisták, akik a fennálló társadalmi rend védelmezői, a család szentségének számszázalékos hitvallói legkevésbé

itélkezhetnek a berlini anya felett anélkül, hogy ők maguk el ne ítéltessenek.

Mert ez a borzalom, a berlini anya rémtette sohasem következett volna be akkor, ha az apa nem áll évek óta munka nélkül, ha az anya nem lett volna kénytelen eladni magát és morális érzéseiben ezerszer megaláztatni, meggyötörtetni és testi-lelki kinpadra vonatni nem lett volna kénytelen.

A berlini anya a sinekre dobta gyermekét, de bűnös és remegő kezének borzalmas lendülését a Társadalom adta meg, az a társadalom, mely képmutató törvényeket alkotott az élet szentségének védelmére, de ugyanakkor magára hagyja az anyát és gyermekét, feldulja ártatlan családok egzisztenciáját és egyes méltatlanjainak gondtalansága és tobzodó jóléte érdekében millió anyá és millió gyermek szájától üti el a falat kenyert.

A berlini anya kétségtelenül a vádlottak padjára — és onnan a börtönbe kerül. Azonban a reaváros kemény ítélet csak akkor lehet igazságos, ha mellé a vádlottak padjára kerülnek mindazok, akik a mai nyomorért és kétségbeesésért felelősek.

A pultokráták, a gazdasági élet önzői és gonoszai; államférfiak és trösztfejedelmek.

Akik erkölcsöt prédikálnak és közben anyákat dobnak a prostitúció és a legretentőbb bűnök fertőjébe.

Akik a család intézményét védelmezik körömszakadtáig és ugyanakkor anyákat és gyermekeket hajszolnak a fizikai és erkölcsi megsemmisülésbe.

A konverzió mellett és ellen

Szegény konverzió... Alaposan rájár a rud.

Amikor először került az uralkodó zsidóvilág haszravágódtól előtte. Minden párt hozsannákat zengett róla. Minden párt a román mezőgazdák és mezőgazdaság megmentőjének üdvözölte.

Nos, a konverziót követő első évben oly kevés és rossz volt a termés, mint talán soha.

És mindezek tetejébe jön a semmitől és kimondja róla, hogy alkotmányellenes...

Mit gondolnak, mi történt erre?

A tegnap még hosszannázó pártok ma egy kerülnek a konverziót, mint a sátánt és kigyót-békát kiáltanak reá.

A liberális Dinu Bratianu és a nemzeti parasztpárti Vlad Aurel például manifestumot irtak alá, amely a konverziót belséviki törvénynek minősíti...

Mert mifelénk, mint mindent, ezt a szoros problémát is felületesen kezelték és intézték el. Nem a mezőgazdaságot, hanem a saját népszerűségüket és királyhűségüket féltették akkor, midőn megvizavták Argetoianu híbríd és tanulmányozatlan törvényét.

És ez a felületesség és felelőtlenség juttatta az országot oda, ahol most van.

Hitler Muzéum

Körülbelül tizenhárom éves a kampós-keresztesek mozgalma. Tizenhárom éves és már története van, története, sőt muzeuma. A napokban készülnek felavatni Münchenben a kampóskereszt nagyobb dícsőségére a hitleri muzeumot, amelyben grafikonok, röpcédulák, újságok adják a gyűjtemény javarészét. Szemléltető mutatók ezek egy „eszmének a karrierjét”. A muzeum főbb attrakciója azok a közlemények, amelyek a hitlerizmust összehasonlítják a mohamedánizmussal és a fasizmussal. A muzeumban ki van állítva a kampóskeresztesek „Barna háza”-nak kis modellje, az 1923-as puccsra emlékeztető „történelmi” emlékek. És táblák, statisztikák és megint lapok, röprítatok, könyvek, a külföldre átvizsgott propaganda emlékei.

Ennyiből áll a „muzeum”.

Kifejejtették belőle: az ólombotot, a revolvereket, amikkel éjjeli álmukból felzavart kommunistákat kivégeztek, kifejejtették a sarkókat, amiket zsidó temetőkben összetörttek, az üzletek kirakatainak üvegszilánkjait és a nyugtákat, amiket az ügyügyárosonak adtak a nehéz párt-üzenetek ellenében.

Mind Ezeket kifejejtették. Majd nem felejtik ki később azok, akik egybegyűjtik Németország háboru utáni történelmének dokumentumait és muzeumot állítanak fel, amelyben plasztikusan látni lehet, hogyan tudott néhány gonosztevő a nép nyomorúságából és kétségbeeséséből politikai pártot és karriert csinálni.

Ballada a megbombolt anyaszivről

A gyönyörű ó-francia ballada az anyaszivről énekel, mely még a gyilkos fiuval szemben is anyai marad.

A fiu gonosz kedvese kedvéért megöli anyját, kitépi annak szivét, hogy elvihesse kedveséhez.

Utközben a gyilkos fiu elesik. Ekkor az anyasziv megszólal kezében és csak ennyit mond: „Nem ütöttem meg magadat, hanem?”

Ez a csodaszép, könnyharmatos ballada ellőtői fantáziával kiszínezett valóságot fejez ki: minden idők minden anyjának hősiás érzelmeit gyermeke iránt.

Az anyák valójában ilyenek. Meg tudnak halni, ha kell, gyermekükért s az életben minden önfeláldozásra képesek.

Ha voltak és vannak is anyák, akik csecsemőiket elhagyták, vagy megölték, ezt csak kegyetlen, ostoba, álerkölcsös

télyének emelésére rendelkezésre állott az idegen rabszolgákból toborzott fegyveres rendőrség. Az ötszázak tanácsa köteles volt évenként legalább negyvenszer a polgárság népgyűlését összehívni, az elmúlt hét, vagy hetek eseményeiről jelentést tenni s a teendőkről javaslatokkal előállni, mert a korlátlan politikai főhatalom birtokosa a szuverén nép volt.

A népgyűlés az athéni polgár számára ünnepnap volt. Az egész nép már kora reggel összegyűlt a városból nyugatra levő gyülekező helyen. A kormányának gondoskodni kellett róla, hogy a legszegényebb polgárnak is módja és alkalma legyen részt venni a népgyűléseken. A népgyűlésen jelenlevő polgárok napidíjat kaptak. Az állam jövedelmeinek nagy részét, amelyet bányáinak jövedelméből és a vámokból szerzett, ezek a napidíjak emésztették fel, mert minden polgár 3 obulust kapott a népgyűlésen való részvételért, anynyit, amennyi egy család egy napi táplálékára kellett. (Igaz, más kiadása nem igen volt az államnak, a hivatalnokok díjtalanul látták el bokros teendőiket, a katonák a saját költségükön szolgáltak, sőt a hadihajókat is önköltségen szerelték fel a módosabb athéni polgárok, csak hogy a saját hajójuk parancsnokai lehessenek.)

Bár mindenkinek joga volt felszólalni, rendszerint csak a retorikában járatos politikuskok mondtak beszédeket. Ezek fejükön koszorút viseltek, ami azt jelentette, hogy az illető sérthetetlen. A képviselők mentelmi joga sem új találmány. Ha azonban egy szó, vagy a hallgatóság valamelyik tagja a jó erkölcs ellen vétett, a házszabályokat megsértette, vagy botrányt provokált, az elnöknek joga volt nyomban eltávolíttatni. Gyakran megesett, hogy a fegyveres rendőrök, a teremőrök, a szósnoki emelvényről ráncigálták le és dobta ki egy-egy temperamentumosabb szósnokot.

Minden egyes polgárnak joga volt a népgyűlés határozata ellen vétőt emelni ha azt alkotmányellenesnek, vagy az államra nézve károsnak találta. Köteles volt azonban ezt a véleményét az állami törvényszék, a legfőbb állami bíróság előtt megindokolni, amely a kifogás alaposága tekintetében határozott.

A legnagyobb mértékben csodálatra méltó, hogy az individualizmus ilyen túltengése mellett mégis támadtak vezetői az athéni népnek, akik az állam hájóját kormányozták. Ezek rendszerint a kiváló szósnokok és a jó hadvezérek voltak. Temistokles-nek, Perikles-nek, Alkibiades-nek nemcsak a stratégiai, hanem a szósnoki képességük is elsősorban volt.

Gyakran megesett azonban az is, hogy a nép cserépszavazás, az ostrakizmus útján száműztetésbe küldte vezetőit, akikből kiabrándult. A szuverén nép gyakran mutatkozott zsarnoknak, Aristidest például azért küldte száműztetésbe, mert ez az „igazságos“ melléknevet vette fel. Hadvezéreket, akik csatát veszítettek, vagy zsarnoki hajlan dóságot árultak el, joga volt a népnek halálra ítélni.

Természetesen már kezdetől kezdve voltak ennek a rendszernek kritizálói és ellenzői is. A parlamenti opposíció sem új találmány. Később ez a parlamentarizmus túltengett és ezzel lejártta önmagát. Új alkotmányos formák léptek helyébe, de az igazi parlamentarizmusnál jobb és igazságosabb alkotmányjogi rendszert még ma sem lehetett kitalálni.

Keresztények a zsidó fronton. Irta: Dr. N. M. Gelber, fordította: Dr. Kupfer Miksa. A zsidó történelem legérdekesebb fejezetét tárja fel a pompás könyv. Tizenhárom rendkívül érdekes monográfia a történelem azon keresztény alakjairól, tudósokról, írókról, fejedelmekről és diplomatákról, akik páratlan odaadással küzdöttek a zsidó nép jogaiért és szabadságáért. Palesztina felépítéséért, olyan időben, amikor ezt maga a zsidó nép akarta. A könyv ára füzve 90 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Maniu tervezete: a kisebbségi pártok halála

A gomba módra szaporodó kis pártok megsemmisítését célozza Maniu választási reformtervezete,

amely nem kíméli meg a kisebbségi pártokat sem

Bucuresti Bukarest, november 24. Politikai körökben úgy hiszik, hogy Maniu Gyula egyenes kívánságára a választási törvény reformjavaslatát a parlament még a karácsonyi szünidő előtt fogja le tárgyalni.

A javaslat állítólag máris konkrét formát kapott. Maniu naponta folytat tárgyalásokat Mirtóval ebben a kérdésben és valószínű, hogy a reformtervezet rövidesen a kormánypart elnöksége elé kerül megvitatás céljából.

A tervezet ebben a pillanatban Maniu miniszterelnök személyes művének tekintendő. Ezt azért kell itt leszögezni, mert a párt régi frakciója nem azonosítja magát minden tekintetben ennél a kérdésnél Maniu álláspontjával.

Rejtett célok a javaslat mögött

A tervezet rejtett alap gondolata ugyan is az, hogy megakadályozza a gomba módra szaporodó kis pártoknak a parlamentbe való bejutását. A javaslat, amely a megyei proporcionalis választás rendszerét vezeti be, a nagy pártok helyzetét konszolidálná és következményeképpen az a választói lista, amely egy megyében a szavazatok 51 százalékát kapná meg, a megye összes képviselői mandátumát elnyerné.

Csak abban az esetben osztják el a mandátumokat proporcionalisan, ha valamelyik megyében egyetlen párt sem kap abszolút többséget. Am ebből az esetben is az történnék, hogy a mandátumokat a két legtöbb szavazatot elnyerő párt között osztanák szét.

A törvény a prémium rendszert teljesen kiküszöböli. Így előállhat az az eset, hogy a szavazópolgárok által leadott szavazatoknak igen nagy hányada, 20-30, esetleg 49 százaléka egyszerűen elvesz. Jobban mondva, a párt, amely abszolút többséget kap, elnyeri azokat a mandátumokat is, amelyek a leadott szavazatok alapján más pártokat illetnének meg.

A kisebbségi pártok halála

Maniu javaslatának törvényerőre emelése nemcsak a román kispártokat, de a kisebbségi pártokat is végzetesen sújtaná. Előállna az a helyzet, hogy a kisebbségi pártok egyáltalán nem lennének képviselve a törvényhozó testületekben. Mert hol van abszolút többsége valamelyik kisebbségi pártnak? Talán Csernovitzban az ukránoknak, talán a magyar pártnak 1-2 megyében. Ezenkívül sehol, de abszolút többségük ezekben a megyékben is a kormányok jókora ráfától függ. Az öliberálisok is számíthatnak néhány mandátumra az ókirályságban, de a zsidók, a németek, a szociálisták, az új liberálisok az avarszkánusok a Goga-párt a junianisták, a sterepártiak, a kuzisták, a vassardisták, a lupisták a konzervatívok egyetlen mandátumra sem tehetnek szert.

Két párt maradna a parlamentben

Nagyjában az angol választási rendszer valószínű megvalósulna is. A parlamentben két párt volna képviselve, a kormánypart és a Duca-féle liberális párt.

Érthető tehát, hogy ilyen körülmények között a kispártok élethalál harcát fogják folytatni a javaslat keresztülvitelének meggyújtása érdekében. Minden eszéköt igénybe vesznek majd ebben a harcban.

De mint mondtuk, nem azonosítja magát Maniu tervezetével a nemzeti párt baloldali szárnya sem és első sorban a párt régi frakciója, amely a törvény megvalósulása esetén hátrányba szorulna az erdélyi frakcióval szemben. Mert míg Maniu helyzete Erdélyben továbbra is megingathatatlanul biztos marad és valószínűtlennek látszik, hogy valamelyik erdélyi megyében is a nemzeti pártot elé kerülhessen bármely ellenzéki párt, a régi királyságban könnyen fordulhatnak elő meglepetések: Nics kizárva a régi liberálisoknak néhány megyében való meglepő előretérése.

Előrelátható ilyen körülmények között, hogy Maniu reformtervezete jelentős módosításoknak lesz alávetve még mielőtt

a parlament színe elé kerülne. Mint ismeretes, Mirtó a jelenlegi választási rendszernek a híve, amelyet csupán a prémium törlésével szándékozott módosítani. Ez lett volna az a javaslat, amely az összes pártok hozzájárulásán kívül Románia részére a legdemokratikusabb választási rendszert állította volna fel. Azt a rendszert, amely a legutolsó szavazópolgár akaratát is tiszteletben tartaná.

vazópolgár akaratát is tiszteletben tartaná.

Ehelyett azonban a jelenleginél is sokkal reakciósabb és igazságtalanabb rendszer felállítását célozzák, amely teljesen elnémitaná a kis politikai frakciókat kívül a kisebbségeket is.

Hátszegi Ernő.

Pénzt lopott, de nem volt köszönete benne...

Egy peches csernovici betörő egymillió régi német márkát és többszáz ezer rubelt lopott

Cernauti-Csernovic, november 24. A csernovici törvényszék előtt érdekes tárgyalás zajlott le, melynek vádlottja Grebeniuc Ion nevű rutén kőműveslegény. Grebeniucot betöréssel vádolják, mert a városban több betörést követett el. Csak néhány hónappal ezelőtt szabaddult ki a börtönből, de rövidesen újabb bűncselekményeket követett el. Betört egy Blanc nevű kereskedő lakására és ott értékek után kezdett kutatni.

Az egyik szekrényben vaskazettát, a vaskazettában pedig egy csomó papírpénzt talált. A károsult azután jelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek

ellen, aki a vaskazettából egy millió német márkát és néhány százezer orosz rubelt vitt el. Az értékeit vesztett pénzemekkel nem volt mit csináljon a betörő, akit azonban lefogtak és a törvényszék elé állították. A tárgyaláson a vádlott azon az alapon kért felmentést, hogy úgy is eléggé megbüntették azzal, hogy olyan pénzt lopott, amit még kilószámra sem tudott eladni.

A törvényszék a sorozatosan visszatérő bűnösöt négy évi fegyházra ítélte. Az elítélt fellebbezést jelentett be.

Egy bestiális anya a vasuti sinekre dobta kislányát, hogy megszerezze a gyerek életbiztosítást

Berlin, november 24. Borzalmas gyermekgyilkossági kísérletet akadozott meg a berlini rendőrség. Nehány nap előtt a hatéves Rosemarie Boddin-Pokorra nevű kislányt Berlin egyik elővárosában a vasuti sineken eszméletlenül találták meg. A kislányt azonnal beállították a kórházba, ahol azonban koponyacsonttörés következtében még mindig eszméletlenül állapotban fekszik. A nyomozás megállapította, hogy a gyermeket a vasuti sinek fölötti két méter magasságban levő átjáró hídról dobták le. Mára azután kiderült, hogy a bűntettet a kisleány Martha Anna Boddin nevű 25 éves anyja követte el, aki egy órán át tartó kihallgatása után be is ismerte tettét.

A rendőri vizsgálat adatai szerint nyilvánvaló, hogy a leánya anyja azért akarta gyermekét elpusztítani, mivel ilyen módon akarta a kisleány négyezer márkás életbiztosítását megszerezni. A rendőrség az asszonnyal együtt letartóztatta férjét is, mert az a gyanu merült fel, hogy ő is bele volt avatva a bűntettbe. Amikor a kisleányt néhány nappal ezelőtt eszméletlenül állapotban megtalálták a sineken, a rendőrség azonnal megállapította, hogy a kisleány nem a saját elővigyázatlanága következtében esett le. Miután a kislányon csak egy kabátka és egy vékony ing volt, feltételezték, hogy erkölcstelen merényletet követtek el ellene. Az asszony azonban azonnal magára vonta a rendőrség figyelmét, mivel előadta, hogy egész éjjel hiába kereste kislányát. Az asszony vallomásából nemsokára kiderült, hogy nem felel meg a valószínűségnek. Megfigyelés alá helyezték, és megállapították, hogy amint a gyermek lassanként meggyógyult, anyja egyre nyugtalanabb és izgatottabb lett. Mindenanron haza akarta vinni gyermekét, de ezt a kívánságát nem teljesítették. A kisleány, amint visszanyerte eszmé-

letét, folyton arra kérte a körülötte állókat, hogy ne engedjék közelébe anyját. — A Boddin-házaspár igen rossz sorsban élt. A férfi munkanélküli volt, az asszony pedig férfiakkal kötött ismeretséget, hogy megszerezze a család mindennapi szükségletét. Amikor ez sem sikerült, koldulással tengette életét, míg a kis Rosemariának a házak udvarain énekével kellett magáról gondoskodnia.

Totis: Születésszabályozás. A ma egyik legfontosabb és legegésőbb kérdését ismeretlik orvosok, jogászok, szociológusok és írók. Ára 90 lej. Totis első könyve az Ifjúság nemi problémái. Ára 85 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

A világ legmodernebb története Wells: Nagy világtörténet 2400 lej helyett 800 oldal, 300 képpel, füze 130 lej, vászon kötésbe 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvéttel, portmentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-tól.

Dr. KULCSÁR ISTVÁN: Bevezetés az individuai pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ösemer lélekismerete. — Az egyén, mint cél irányította egység. — A szerek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság“. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Ellentét és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kultúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individuai pszichológia története.

Ára 98 lej. — Kapható az UJ KELET könyvostályában.

Mit tartalmaz
a neve

Mit jel

Bucuresti-Buk
Uj Kelet tud.)

Csendőrkordon
jára vezető alle
kára kétségbees
igénylők ostrom
követek a diplo
nők az összes
megmentemadás
kellé elsősorb
érdekelni. Az
üres hely: ko
számban jelen
kor, midőn Pop
sajtásos portás
engedi az „elvé
öltőjének felg
Titulescut.

Ma az ő napj
Még félnégy
adás. Konferál

Titulescu bes
még jobban me
esontján a szája
kügrik belőle a
és egymástól s
választott fogak
ből időnként tit

Kardé

Pedig Titules
lyognia kell. A
jól tudja, hogy
mert egy ballépé
országot és egy
szó a belpolitika
banást. A genfi
edzett diplomata
térre szüksége v
mentli többség
meghunyáskodó
sán hallgat ugya
— de az üléste
jelen van Vaida
vált miniszterel
bujkál a gondó
feje mintha min
dezne azon a hel
szenvtelen arca
tudja ezt, éri
egész arzenálját
tököket olvas. Id
kig kidolgozott
annak bizonyítás
nem szabad küld
zördést kötni,
Briand—Kellog
gendő...

Szép mindez,
meggyőző, Titule
vezete argum
tató gazdagsága
hallgatót meggyő
jeli érveléséne
felépített műve,
cunak, Vaida fia
nek egyetlen kö

Oles
kért
Természetesen
A kormánypart
ahogy néhány h
tikájára: a szov
esküdt fel. A
neki, holott val
annak a Vaida
éppen Titulescu
lehet Titulescu
külügyminiszter
jól bevált recept
egyes fordulatár
ság nemzeti zás
frázisokkal arat
nem logikájának

Külföldi
„S
lakberendezési v
hoi butorokat, s
kat, sport- és s
vásáro
Jelentse

Amikor Titulescu beszél...

Mit tartalmaz a Kellog-paktum s miért fél Titulescu az orosz-román szerződéstől. Titulescu, a nevető mongol... Gafencu közbeszól és összeomlik egy logikusan felépített kártyavár

Mit jelent az, hogy „az Oroszország és Románia között fennálló differenciák”

Bucuresti-Bukarest, november 24. (Az Új Kelet tud.) Diszelszólás a kamarában. Csandörkordon állja el a Mitropolia dombjára vezető allét és a képviselőház titkára kétségbeesetten veri vissza a jegyigénylők ostromát. Zsufolt ház: külföldi követek a diplomata páholyban és nők, nők az összes páholyokban. Mintha a megnevezés problémája őket érdekelné. Az üléssteremben sem marad üres hely: kormány és ellenzék teljes számban jelen vannak már negyedékekor, midőn Pop, a képviselőház arany-sajtásos portása kellő reverenciával beengedi az „elvezető léptek tembé” a felátójának felgyürt galléra mögé bujót Titulescut.

Ma az ő napja van. Még félnégy óra s kezdődik az előadás. Konferál: Pop-Csicsó István. A

Titulescu beszél...

Titulescu beszél. Viaszsárga arcbőre még jobban megfeszül, két kiálló pofacsontján a szája szélesre húzódik, szinte kiugrik belőle az előretolt fogsor, a nagy és egymástól szabályos hézagokkal elválasztott fogak. A mandulavágásu szeméből időnként titokzatos fények gyulnak

Kardéleken táncol a külügyminiszter

Pedig Titulescunak csakugyan mosolyognia kell. A külügyminiszter nagyon jól tudja, hogy kardéleken táncol most, mert egy ballépés kifelé teheti tönkre az országot és egy megmondhatatlanul eljuttatott szó a belpolitikai helyzetnek hozhat robbanást. A genfi tanácskozások tüzeiben edzett diplomata teljes szónoki művészetére szüksége van ma... Mert a parlamenti többség mindig engedelmes és meghunyászkodó mamelekuda alázatosan hallgat ugyan — sőt tapsol is néha — de az üléssteremben láthatatlanul is jelen van Vaida Sándor szelleme... A volt miniszterelnök igazának tudata ott bujkál a gondolatok mögött; cvikkeres feje mintha minden pillanatban feltűnéne azon a helyen, amelyet most Maniu szenttelen arca foglal el... Titulescu tudja ezt, érzé ezt. Az argumentumok egész arzenálját vonultatja fel. Bizonyítékokat olvas. Idéz. A legapróbb nüanszokig kidolgozott jogi érveket csillogtatja, annak bizonyítására, hogy az oroszokkal nem szabad külön megnevezésmadási szerződést kötni, mert az érvényben levő Briand-Kellog-paktum teljesen eleget...

Szép mindez, szemképrázta, de nem meggyőző. Titulescu minden szónoki művészetét argumentumainak szemképrázta gondosága sem tudja az objektív hallgatót meggyőzni. Kártyavár Titulescu jeli érvelésének logikailag tökéletesen felépített műve. Kártyavár, amely Gafencunak, Vaida fiatal külügyi alminiszterének egyetlen közbeszólására összeomlik...

Olesó fráziskokkal aratja a sikert Titulescu

Természetesen Titulescunak sikere van. A kormánypárt épugy tapsol neki, mint ahogy néhány héttel ezelőtt Vaida politikájára: a szovjettel való megegyezésre esküdt fel. A miniszterek is tapsolnak neki, holott valamennyien tagjai voltak annak a Vaida-kormányának is, amelyet éppen Titulescu bukztatott meg. De nem lehet Titulescunak nem tapsolni. Mert a külügyminiszter pirulás nélkül nyul a jól bevált recepthez: beszédének minden egyes fordulatánál meglöbög a hazafiasság nemzeti zászlaja. Olesó nacionalista frázissokkal aratja Titulescu a tapsokat: nem logikájának meggyőző erejével, El-

Külföldi mintára megnyit

„STIL”

lakberendezési vállalat v. Unió ucca 10., ahol butorokat, festményeket, dísz tárgyakat, sport- és fotóképeket értékesíthet, vásárolhat, cserélhet. Jelentse be eladó tárgyait.

kamara ősz elnöke a pillanat ünnepélyességét vibráltatja hangjában, midőn patetikusan jelenti be:

— A külügyminiszter urat illeti a szó. Ebben a pillanatban lép az üléssterembe Titulescu, Manjuval együtt. A többség tapsol és nem lehet tudni, hogy ez a taps neki szól-e vagy a miniszterelnöknek, aki szenttelen arccal foglal helyet a miniszteri padfőn.

A külügyminiszter kinyitja aktatáskáját s a szónoki emelvényre lép. A képviselői padok felett elül a zsongás. Titulescu rövid szünetet tart, hogy kimélyítse a feszült várakozást. Azután hátrafordul Pop-Csicsó Istvánhoz, a világi és a rutinos szónok tökéletes eleganciájával hajol meg előtt és meleg, de erőteljes tenor hangján kezd:

— Elnök ur, képviselő urak!

ki. Ez az alapján véve torzfej mégis szinte lenyűgözően hat. A feszülő sárga arcból, kiugró fogsor azokat a mongol arccokat idézi, amelyekben egy állandó és áthatolhatatlan mosoly játszik, anélkül, hogy az arc csakugyan mosolyogna.

A diplomata ügyes mesterfogásai

Azzal kezdte, hogy benne nincs semmilyen ellenséges érzület a szovjetunióval szemben. Nem is akarja leszállítani expozéját személyi viták nivójára ő, aki tizenhat éve áll Románia szolgálatában és akinek megadott az a lelki gyönyörűség, hogy aláírja a trianoni szerződést, amely örökre megpecsételte Erdélynek Romániával való egyesülését. (Más szóval: Nem akarom bántani Vaidát és ne felejtsek el Erdélyi kormánypartiak, hogy az én érdemem volt Trianon...) Ezután a „captatio benevolentiae” után következik az első szurás: Igenám, de külpolitikát nem lehet sem körülbelül módon, sem rögtönözve csinálni. Hasonlítsuk össze a Kellog-paktumot azzal a megnevezésmadási szerződéssel, amelyet az oroszok javasoltak nekünk, hogy tisztán lássuk a helyzetet:

„A Kellog-paktum első pontja szerint az aláíró felek soha nem fognak egymással szemben háborúhoz folyamodni. Mit mond ezzel szemben az orosz-román paktumtervezet? Az első szakasz szerint „a két szerződő fél angazsálja magát arra, hogy nem használják egymással szemben erőszakos eszközöket a Románia és Oroszország között fennálló, vagy a jövőben elforduló viták ügyek elintézésére”. Mi az, hogy angazsálják magukat? Hát a Kellog-paktumban már nem kötelezték magukat ötvenöt állammal együtt Oroszország és Románia is arra, hogy nem támadják meg egymást? Igaz, a Kellog-paktum háborúról beszél, az orosz-román szerződés tervezet pedig bármilyen természetű erőszakosságról. Am ez azt jelenti, hogy mi a Kellog-paktumot úgy értelmezzük, hogy az csak szabályszerűen megüzent háborúra vonatkozik és szükség van egy másik paktumra, amely a hadüzenet nélküli erőszakosságnak megakadályozására szolgál. Adhatunk mi egy ilyen interpretációt a Kellog-paktumnak?

— És most beszéljünk az orosz-román megnevezésmadási paktum első szakaszának második részéről is. Ez azt a kitéltet használja, hogy „a Románia és Oroszország között jelenleg fennálló viták kérdéseik... Van olyan román kormány, amely egy ilyen szövegnek az aláírásával elismeri, hogy köztünk és a szovjet között

ténylegesen fennáll egy vitás kérdés? Nem világos-e, hogy ez a paktum jelenlegi megszövegezésében csak arra szolgál, hogy Beszarabiá egyesülésének még egyes államok részéről hátralevő ratifikálását megakadályozza? És nem világos-e, hogy ez a mondat magában rejti a revízió lehetőségét, amely nem fog megállani Beszarabiánál, hanem ki fog terjedni Románia összes határaitra?

— En nem akarom az oroszok intencióit firtatni. De kérdem: miért nem volt hajlandó a szovjetkormány a lengyelekkel azonos szövegű megnevezésmadási szerződést aláírni velünk is? A lengyel szerződés bevezetésében Oroszország elismeri Lengyelország határait, a utóiratban pedig precizírozva van, hogy a két állam között semmilyen komoly differencia nem áll fenn. Miért nem nyújtottak az oroszok nekünk is hasonló feltételeket?

A kényes kérdések

— És a konklúzió: maradjunk a Briand-Kellog-paktum mellett. Gafencu feszült figyelem közepette feláll és félbeszakítja Titulescut. Ez a karcsu és elegáns, szinte bonviván-megjelenésű fiatal ember, aki jobbkeze volt a külügyminisztériumban Vaida Sándornak,

Ujabb hadbíróági tárgyalást rendeltek el Aradi Viktor kémkedési perében

A felsőbb katonai bíróság a 12 éves fegyházbüntetést is megsemmisítette

Bucuresti-Bukarest, november 24. (Az Új Kelet tud.) A legfőbb katonai bíróság (Consiliul Superior de Revizuire) tegnap tárgyalta Aradi Viktornak semmisségi panasztát. Ismeretes, hogy a nagy szovjet-kémkedési per során Aradi Viktort 15 évi kényszermunkára ítélték a bukaresti hadbírósi bíróság. A nagy kémkedési per, mely annak idején országos érdeklődés mellett heteken keresztül folyt, az összes vádlottak súlyos elítélésével végződött és a védelem ezután igyekezett Aradi Viktor ügyét kikapcsolni az egész per komplexumából. A felsőbb katonai bíróság akkor is helyt adott a védelem előterjesztésének és megsemmisítve a hadbírósi bíróság ítéletét, a törvényszékhez utalta át a per tárgyalását.

Az ilfovi törvényszék, mely nem ki-

két kérdést szögez a külügyminiszter meléhez:

— Mit gondol, miniszter ur, vajjon az oroszok is úgy interpretálják a Kellog-paktumot, ahogy azt ön teszi? És mit gondol, miniszter ur, ha ez a paktum csakugyan olyan kitűnő, miért tartották szükségesnek a mi szövetségeseink, a franciák és lengyelek is azt, hogy külön megnevezésmadási szerződést kössenek az oroszokkal?

Titulescu kelletlenül ráncolja össze homlokát:

— En azért jöttem, hogy beszéljek és önök hallgassanak, nemhogy önöket hallgassam. Nem engedem megszakítani beszédem fonálát.

— És a lényeg...?

Ami válasz nélkül maradt

Holott Gafencu még azt is megkérdezhetné volna, hogyha az a Kellog-paktum olyan nagyszerű, Japan miért támadta meg mégis Kinát, holott ott szerepeltek mindketten az ötvenöt aláíró állam között?

Két teljes órán át tartott a védőbeszéd, amelyet Titulescu álláspontjának alátámasztására mondott. Szinte megkönynyebbül a kamara, midőn Pop-Csicsó István az ő hamisítatlan erdélyi dialektusával öt perces szünetet rendel el. A szünet után George Bratianu, Duca, Goga, Cuza, Lupu és Zelea Codreanu vonulnak fel egymásután a szószéken. Mindegyik a maga szemüvegén világitja meg a nagy problémát és mindegyik állít kérdéseket, amelyek megválaszolatlanul maradnak. Különösen az nem tisztázódik, hogy miért ül Maniu azon a helyen, amelyet egy hónappal ezelőtt még Vaida foglalt el. Erről a legközelebb.

Kasztnér Rezső

A berlini egyetemen értek véget a Hauptmann-Ünneplések

Fegyelmre és emberi ideálok tiszté etére intette Hauptmann az ifjúságot

Berlin, november 24. Gerhart Hauptmann ünneplések a napokban értek véget és pedig a Porosz Művészeti Akadémia és az egyetemi ifjuság ünnepelésével. Az akadémián Max von Schilling köszöntötte a költőt, majd Heinrich Mann tartott nagyszabású beszédet, amelyben jellemzte a költő műveit és megemlékezett a Hauptmann alapítványról, amelynek feladata fiatal költőknek anyagi támogatása. Oskar Lörke lírikus hosszú költeményben dicsőítette Hauptmann, aki megindult szavakban köszönte meg a művészet e legfelsőbb intézményének hódolatát. Egy Beethoven kvartett zárta le az ünnepséget, amelyen Berlin irodalmi, tudományos és politikai életének legjobbjai vettek részt.

Néhány órával később a berlini egyetemen ünneplették Hauptmann. Az ünnepségre óriási tömegekben jöttek a diákok, a többi főiskolákból is és a nagy aulát zsufoltság megtöltötték. Az odaérkező Hauptmann óriási óvációkkal ünneplték. A taps és éljenzés le-

csillapulása után Hauptmann beszédet mondott és megindult szavakban beszélt arról, hogy mennyire együttérez a német ifjúsággal. Max Dessoir egyetemi tanár és dr. Grach francia lektor tartott Hauptmannról előadást. A zenei program után az ünnepelt ismét felszólt és arra kérte az ifjúságot, legyen hű önmagához, ismerjen fegyelmet és szeresse nemes érzelmekkel az életet, amely az ifjúságnak legszebb adománya.

Hauptmann tegnap megjelent Hindenburg elnöknel is, aki egy órási kihallgatáson fogadta az ősz költőt, aki előtt kifejezte szerencsekívánatait.

Schalom Asch, Moszkva. A leghatalmasabb epikai mű, a legmegragadóbb, legszínesebb kép a mai Oroszországról. Az igazság meggyőző erejével hat és felejtethetetlen az a kép, amelyet a világ legnagyobb szabású kísérletéről, a bolsevizmusról rajzol. A könyv kapható az Új Kelet könyvosztályában. Ára füve 168, kötve 225 lej.

EGYESÜLETI ÉLET

A Salom Klub szombat esti ünnepélyének vocsora arát újabb rendelkezéssel 35 lejben, a ruhatárát 10 lejben állapították meg.

A naszodi Aviva nagyszerű műsoros estélyén a szépségverseny első díját Mózes Fánika, a második díjat pedig Mózes Lika nyerték meg. Mindketten méltó feltűnést keltekkel.

Az „Erdélyi Kárpát Egyesület” november hó 27-én (vasárnap) d. e. 11 óra. kor a Szinkör Mozgóban tartja első turis tamatinéjét. Műsor: 1. Megnyitót mond: Dr. gr. Logothetty Orest, az EKE elnöke. 2. Seta Erdélyben. Eredeti felvételekről vetített képekben bemutatja dr. Balogh Ernő marianumi tanár. 3. Vihar a Montblanc felett (film). Matiné hely- árak! Itt említtük meg, hogy dec. hó 4-én d. u. 5 órakor a róm. kath. főgimnázium disztermében dr. Tulogy János folytatja és befejezi „Öt országgon keresztül” előadását számos vetített kép kíséretében.

Műsoros estély Palotailván. Nagyszerű műsoros estélyt rendezett a palotailvai (Lunca Bradului) zsidó ifjusága az ottani társadalom nagy érdeklődése mellett. Szinrekerült egy 3 felvonásos szín darab és egy bohózat Kieselstein Samu- né betanítása és vezetése mellett. A nagy közönség amelynek sorában a hely- ség nemzsidó társadalmá is helyet fog- lalt, meleg ünneplésben részesítette a szereplőket. A műsor után reggelig tartó tanmulatság következett. A rendező if- juság ezután mond köszönetet Kieselstein Samuné lelkes fáradozásaiért, amellyel az estélyt sikerre vitte.

A kolozsvári Zsidó Jogászegyesület tegnap tartotta meg tisztújító közgyűlé- sét, amelyen a következő vezetőséget vá- lasztották meg: elnök Fodor L. Sándor, alelnök Princz Tibor, főtitkár Sámueli Endre, titkár Goldstein Lázár, pénztár- nok Fekete György, ellenőr Resch Viktor, könyvtárnok Simon Menyhért.

A bölcsészeti és természettudományi zsidó egyetemi hallgatók köze tegnap este tartotta meg alakuló közgyűlést, mely a következő vezetőséget választotta meg: elnök Landó Jenő, alelnök Falk Bözske, titkár Sapira Margó, pénztárnok Stetner és ellenőr Klein Gizi.

Oneg Sábát. A Mizrachi ifjusági szer- vezet kolozsvári csoportja péntek esti Oneg Sábátján Féivus M.: „Tradició és Fejlődés” címmel tart előadást a Reg. Ferdinánd 52. sz. alatti tanácsteremben. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Ifjusági szeminárium. Pénteken, folyó hó 25-én este pontosan fél 9 órai kezdet- tel a cionista ifjuság számára dr. N. M. Gelber kiváló történettudós folytatja elő- adássorozatát a „Cionista szervezet ke- letkezése és alkotmánya” címen. Kérjük a helyesopport tagjait, valamint az ifju- sági szervezeteket, hogy a szervezet stu- turájának megismerése céljából ezen előadást, amelyre ilyen kiváló előadót nyertünk meg, teljes számmal látogas- sák.

A Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsop- ortjának szabadegyeteme. Azok a ma- gasnívójú előadások, amelyeket a Zsidó Nemzeti Szövetség szabadegyetemén a múlt év folyamán az ország különböző részéből kiváló előadók tartottak olyan nagyfokú érdeklődést váltottak ki, hogy ezen szabadegyetem megtartását a Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoportja ezidén is megrendezi. A szabadegyetem első elő- adása f. hó 27-én, vasárnap d. u. 6 óra kor a régi Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében lesz megtartva. Előadó- nak sikerült dr. N. M. Gelber, kiváló zsidó történészt megnyerni, aki „Parla- menti küzdelmeink a zsidó egyenjogosi- tásért a legutóbbi 150 évben” címen tart ja meg igen nagy érdeklődésre számot tartó előadását. Dr. N. M. Gelber egy olyan kort és a parlamenti harcok olyan ismerettárát tárja fel majd fascinálo előadásában előttünk, amely föltétlenül nagy érdeklődő közönséget fog vonzani amiért is kívánatos, hogy mindenki pon- tosan jelenjen meg, mert fentartott he- lyeink nincsenek. Az előadás díjtalan.

Venezuela őserdejében példátlanul gazdag aranybányát tártak fel. London- ból jelentik: Venezuela őserdejének bel- sejében példátlanul gazdag aranybányát tártak fel. Három kutató nyolc hónapon belül több mint 16 tonna szabadaranyat bányászott ki. A kormány szakértő bizott- ságot küldött ki az aranybányavédre.

KÖZGAZDASÁG

Országszerte megkezdődtek a munka- kamarák szervezési munkálatai

Remélik, hogy a végrehajtási utasítás potolja a törvény hiányosságait

Cluj-Kolozsvár, november 24. A munka kamarák beszerzése országszerte megkezdődött. A munkakamarákra vonatkozó törvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg, de a vármegyei prefektusok engedve annak a türelmet- lenségnek, mellyel illetékes körök a munkakamarák felállítását várják, már kiküldték rendeleteiket a jegyzőkhöz és a munkálatok megkezdődtek. Praktikusabbnak látszik ugyanis, ha a választók összeírását nem külön bizottság hanem a jegyzők végeznék.

Erdekeltek körökben reménykedve beszélnek arról, hogy a törvény hibáit a végrehajtási utasítás korrigálni fogja. Nagy hiányossága a törvénynek példá-

ul az is, hogy választó csak az az ipa- ros lehet, aki az ipartestületnek tagja. A törvény megalkotásával egyszerűen figyelmen kívül hagynák azt, hogy ipar testületek csak a nagy városokban van- nak, így a falusi és a kis vidéki váro- sok iparosai kimaradnának a választási jogosultságból. A törvény intenció- ja nyilvánvalóan éppen az ellenkezője volt: összehozni azokat az iparosokat, egy hatósági, illetve törvényes szervbe, akik eddig ebből kimaradtak. Így a hiányosságon csak a törvény végrehajtási utasítása segíthet és értesülésünk sze- rint ezekre a hibákra a végrehajtási utasítás tekintettel is lesz.

A nagyváradi törvényszék felmentette a Diana gyógyszerár tulajdonosát a névjegybitorlás vádjá alól

Oradea-Nagyvárad, november 24. Nagyvárad kereskedő köreiben nagy feltűnést keltett az a per, amit a temes- vári Gea-Krayer cég indított a nagy- váradi Diana gyógyszerár ellen. A temesvári cég, mint az országszerte isme- retes, évek óta képviseli a Diana só- borszeszt, amely annyira népszerű, hogy a sóborszesz, mint áru a fogyasztóközönség tudatában egyjelentőségű a Diana névvel.

A temesvári cég arról értesült, hogy Nagyváradon ugyancsak Diana néven idegen sóborszesz kerül forgalomba. Miután megállapították, hogy a sóbor- szeszt a nagyváradi Diana gyógyszerár tulajdonosa hozta forgalomba, névjegybitorlás címen pert indítottak a gyógyszerár tulajdonosa, Sebestyén gyógyszerész ellen.

A pernek a tegnap tartotta meg fő- tárgyalását a nagyváradi törvényszék. A nagyváradi gyógyszerész képviselője arra hivatkozott, hogy címkején rajta van, hogy nagyváradi Diana sóbor-

szesz, azonfelül a sóborszeszt már 8 éve gyártja, a nagyváradi kamaránál pedig bejegyezte.

A nagyváradi törvényszék felmentet- te Sebestyént és gyártmányait felszaba- dította. Az ítélet jogszkörökben is élnék vitát provokált, miután hasonló ügyben a brassói törvényszék éppen ellenkező ítéletet hozott az elmúlt év- ben. A kérdéses ítéletet a Frank Henrik és Fiai cég ügyében hozták, egy mára- marosszigeti ugyancsak Frank nevű kereskedő ellen, aki Frank pótkávé hozott forgalomba. Ebben az esetben annak dacára, hogy az alperes nem tett egyebet, mint hogy a saját neve alatt forgalomba hozta árúját, a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy a név hasonlósága annyira bevezetett árunál, mint a Frank kávé, amikor a név a közönség tudatában szinte azonos már az áru forgalmával, félrevezetheti a közönséget.

Az ítélet ellen a temesvári cég fel- lebbezett.

Szindikátusba tömörülnek az erdélyi és bánági sorsjegy-főelárusítók. Az erdélyi és bánági sorsjegy főelárusítók elhatározták, hogy érdekeik védelmében szindikátust alakítanak. A szindikátus gondolatát az érdekelt sorsjegyeláru- sítók szimpátiával fogadták. A szindi- kátus érdekében csütörtökön értekez- let volt Nagyváradon. Eddig tízenegy főelárusító jelentette be csatlakozását a szindikátushoz, melynek székhelye Kolozsváron lesz.

Kényszerregyezségek Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi

piacon két kényszerregyezség történt. Kényszerregyezséget kért Lichtmann Dávid bórkereskedő. Aktívái 356 ezer lej, míg passzívái 492.316 lejt tesznek ki. Ugyancsak kényszerregyezséget kért König Jenő kereskedő. A cég státusa még nincs megállapítva.

Csak Aradon, Temesváron, Nagyvá- radon és Kolozsváron árvezethet a vám Ismeretes, hogy eddig a visszamaradt árúkat a vámhivatalok közvetlenül bo- csátották árverés alá. A vámhivatalok árveréseit most korlátozták. Erdélyben csak az aradi, temesvári, kolozsvári és

nagyváradi vámhivatalok tarthatnak ezután árverést.

Változások a Leszámitoló Bankban. A Leszámitoló Bank Rt. Kolozsvár, tö- röltette Ötvös Béla cégjegyzői jogosult- ságát és bejegyeztette Thamo Ödön cég jegyzői jogosultságát. A pénzüzetet a március 15-iki igazgatósági gyűlés ér- telmében bejegyezte alapszabálmódó- sítását, mely szerint az igazgatóság minimum négy és maximum kilenc tag- ból állhat.

Hatályon kívül helyezték a vendéglő- sők italmérésének korlátozását. Isme- retes, hogy nem rég rendelet jelent meg, mely súlyosan korlátozta a ven- déglősök italméresi idejét. A rendelet értelmében a vendéglősök csak az étke- zési időben szolgálhatnak ki italt. A rendelet természetesen rendkívül súlyo- san érintette a vendéglősöket. A ven- déglősök egyesülete nyomban lépéseket tett a sérelmes rendelet ellen. Interven- ciójának eredménye az lett, hogy a pénz- ügyminisztérium törölte a rendeletet és az italmérés korlátlan idejét visszaállí- totta.

Kolozsvár nem vett részt a szamos- ujevári állatvásáron. A hatóság Kolozs- várt száj- és körömfájás miatt zárolta. A szamosujvári állatvásáron így Ko- lozsvárról nem hajtottak fel állatot. A vásár meglehetősen lanyha volt. Az árak nyomottak. Ökör kilonként 6 lejbe tehen 5 lejbe ment el. Kolozsvár szá- mára 70 ökröt, illetve tehenet vásárol- tak. A kereskedelem nagyobb eredmé- nyeket vár a bánffyuhnyadi állatvásár- ól.

SPORT

Befejeződött a kolozsvári őszi futballevezon

Tavasza halasztotta a district az el- maradt kerületi bajnoki mérkőzéseket

Cluj Kolozsvár, november 24. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a Nemzeti Bajnokság küzdelmeiben részt nem vevő csapatok kerületi bajnokságokat játszot- tak le, amelyek az őszi fordulóban az egész országban befejezést nyertek. Egyedül a kolozsvári district az, amely nem fejezte be ezeket a bajnokságokat. A nemzeti bajnokság mérkőzései ugyanis nagyon összetörölték Kolozsváron és miután itt csak egyetlen pálya áll a csa- patok rendelkezésére, a meccsek novem- ber végére és december elejére mara- dak feltétlenül hibás a district vezető- sége abban, hogy a nemzeti bajnoki meccsek előtt délelőlt nem játszatta le a kerületi bajnokságokat. Az őszi szezon- ban a csapatok hat héten keresztül nem futballoztak, teljesen meccstréning nél- kül állanak olyképen, hogy egyik együt- tesnek sem volt kedve november végén és december elején pályára lépni. A district kedd esti ülésén az egyesületek megbízottai szóvá is tették a kérdést és tiltakoztak az ellen, hogy a teljesen formán kívüli és meccstréning nélküli álló csapatokkal bajnoki mérkőzéseket játszassanak le, annál is inkább, mert ezek a késő szezonba nyuló meccsek leg- feljebb csak ráfizetést jelenthetnek a kluboknak. A district hosszas vita után magáévá tette a javaslatokat és úgy dön- tött, hogy a district bajnokság mérkő- zéseit nem játszattja le, hanem tavaszra halasztja azokat. Így a csapatoknak ta- vasszal hat mérkőzést kell majd lejáts- szaniok.

Ezzel Kolozsváron a futballevezon be- fejeést is nyert. A két nagy csapatnak és a kerületi bajnokságokon küzdő öt együttesnek nincs több meccse a szezon- ban és egyik klub sem kötött le újabb mérkőzéseket.

Bocu Sever születésnapja. Lippa- ról jelentik: Bocu Sever volt miniszter születésnapját ünnepelte, amit Lippa kö- zönsége spontán szimpátia tüntetésre használt fel. A lippai dalosegyletek és a tűzoltóság zenekari szerenádót adtak Bocu tisztelőjére. Igen sok vízkárosult is megjelent, akiknek nevében Popovici Dusan mondott köszönetet Bocunak az általa kezdeményezett akcióért. Bocu Sever kijelentette, csak kötelességét tel- jesítette. Bocu Severt születésnapja al- kamával számosan keresték fel szernce- kívánataikkal.

Cluj-Kolozs

közi pénzpi- héten a vára- meg lehet- elég optimista- Az európai- elnökválasztás fordult Amer- utóbbi napo- hogy az meg- pénzügyi pe- Európában er- természetesen- ról lehet szó- los működés- mulva kezdik- Azonban er- az az irányza- ügyi kormány- val szemben- leménye szeri- iránt, hogy- kíván foglalni- szerek ellen- tését óhajta- ványa majd a- számát is s e- séklése melle- tartják, hogy- agrárállamok- ciális vámkö- Lépés törté- ben is, hogy- hosszulejartu- nősen vonatko- nőkre, melyek- okból vissza- Rooseveltek- az aranystand- lehetővé akarj- javarésze viss- hoz.

A nemzetkö- a legnagyobb- aranyparitás f- szu évek óta- dollárnak ezt- teszen az uj- kapcsolatba- A amerikai- középeurópai- tek Zürichben- rona és a peng- forint visszaes- Mielőtt még- játszódtak vol- sok következté- ellanyhult.

Kanadában- becslés a buza- nyét 431 milli- a szeptemberi- ben. A Prárie- 411 millió bush- hasonlítva a ka- vetközéppén- 19

Novemberi becslés millió bushelben	
Buza	431
Zab	395
Árpa	83
Rozs	10

A Prárie-tár- 230 millió bus- ami ebben az i- ménynek tekin- Manitoba-buza- képessége szok- sikértartalom- mozog, az ezen- négy osztály- ngadozik. Mi- képessége kitű- 19

Az Egyesült- jelentés a tenge- helre becsli a- múlt évi 2557- előtti 2060 mill- Az idei tenge- sikrűltnek mon- tek november- millió bushelt t- millió bushellel- Argentinában- vező terméskilá- buzában, mint- vidéken a buza- Ausztráliából-

Kezdők részére.

100 uiságcikk alapján románu

a legalkalmasabb arra, hogy a nyelvet játsszi könnyűséggel, szórakozva, minden eddigi rendszertől eltérő módszerrel elsajátítsa a román nyelvet. E munka egyszeri átolvasása révén bárki megtanulhat helyesen románu- irti, olvasni, elsajátítja az államnyelv szellemét, fordulatait, nyelvtani szerkezetét, gyakorlati szókincse pedig arra képesíti, hogy a legszüksé- gesebb mindennapi beszélgetésben helytállni tudjon.

Eddigi árát mélyen leszállítottuk,

most csak 150 lej az UJ KELET könyvosztályában

Optimista hangulat a nemzetközi pénzpiacon

Vetésjelentések a világ minden részéből

Cluj-Kolozsvár, november 24. A nemzetközi pénzpiacokon a helyzet az elmúlt héten a várakozás jegyében alakult s meg lehet állapítani, hogy a hangulat elég optimista.

Az európai pénzpiacok érdeklődése az elnökválasztások óta fokozott mértékben fordult Amerika felé. Washingtonból az utóbbi napokban olyan hírek érkeztek, hogy az megkívánja változtatni eddigi pénzügyi politikáját s ennek hatása Európában erősen lesz érezhető. Egyelőre természetesen csak egy átmeneti állapotról lehet szó, miután Roosevelték hivatalos működésüket csupán négy hónap múlva kezdik meg.

Azonban ennek ellenére is nyílt titok az az irányzat, amit az új amerikai pénzügyi kormányzat különösképpen Európával szemben követni akar. Szakkörök véleménye szerint semmi kétség sincs az iránt, hogy Amerika a jövőben állást kíván foglalni az európai kontingensrendszerek ellen, melyeknek teljes megszüntetését óhajtja s ugyanakkor korlátozni kívánja majd a preferenciális szerződések számát is s egyáltalában a vámok mérséklése mellett tör pácát. Valószínűnek tartják, hogy a jövőben csak a dunai agrárállamok élvezhetik majd a preferenciális vámok előnyeit.

Lépés történik majd abban az értelemben is, hogy a hitelek legnagyobb részét hosszulejratúvá változtassák át, különösen vonatkozik ez azokra a kölcsönökre, melyeknek folyósítása különböző okokból visszamaradt, vagy megszünt.

Roosevelték intenzíven ragaszkodnak az aranystandardhoz s minden eszközzel lehetővé akarják tenni, hogy az államok javarésze visszatérhessen az aranyalap-hoz.

A nemzetközi devizapiacnak különben a legnagyobb eseménye a dollárnak az aranyparitás fölé való emelkedése. Hosszú évek óta nem történt ez meg és a dollárnak ezt a felfelé történését természetesen az új amerikai rezsimmel hozzák kapcsolatba.

Az amerikai események hatása alatt a közép-európai államok valutái is emelkedtek Zürichben. Jól áll a csehszlovák korona és a pengő, míg a font és a holland forint visszaestek.

Mielőtt még a svájci döntések lejártszódtak volna, az erős tőkevándorlások következtében a svájci frank nagyon ellanyhult.

Kanadában és az Egyesült Államokban kitünően sikerült a buza- és tengertermés

Kanadában a novemberi hivatalos becslés a buzatermés végleges eredményét 431 millió bushelben állapítja meg a szeptemberi 467 millió becsléssel szemben. A Prárie-tartományok buzatermése 411 millió bushel. Az előző évekkel összehasonlítva a kanadai gabonatermés a következőképpen alakult:

	1932		1931	
	Novemberi becslés millió bushelben	Átlag millió bushelben	Végleges becslés millió bushelben	Átlag millió bushelben
Buza	431	15.9	304	11.6
Zab	395	30.0	328	25.5
Árpa	83	22.2	67	17.9
Rozs	10	12.9	5	6.8

A Prárie-tartományokból novemberig 230 millió bushel búzát szállítottak el, ami ebben az időszakban rendkívüli eredménynek tekinthető. Egyébként az ideai Manitoba-buza minősége, őrlési és sütőképessége szokatlanul kitűnő. A nedves sikkertartalom 45.5—49.9 százalék között mozog, az ezerszemsúly pedig az első négy osztálynál 26.3—30.4 gram között ingadozik. Mind a négy osztály sütőképessége kitűnő.

Az Egyesült Államokban a hivatalos jelentés a tengertermést 2921 millió bushelre becsli a múlt havi 2885 millió és a múlt évi 2557 millió, valamint a két év előtti 2060 millió bushellel szemben. Az idei tengertermés tehát nagyon jól sikerültnek mondható. A múlt évi készletek november 1-én a farmerekkel 155 millió bushelt tesznek ki az előző évi 93 millió bushellel szemben.

Argentínában a hivatalos jelentés kedvező termésjelölésekről számol be egy a buzában, mint a lenmagban. Az északi vidéken a buzaaratás már megkezdődött. Ausztráliából érkező magánbecslések

szerint a buzatermést a déli tartományokban 53 millió bushelre becslik a múlt évi 47 millió bushellel szemben, míg felhívatoosan 60 millió termésre számítanak. Az aratás egyébként folyamatban van és a minőségek elsőrendűek.

Lengyelországban a statisztikai hivatal kimutatása szerint a buzatermés 15,2, a rozs 64,1, az árpa 15,4, a zab 23,8, a burgonya 305,5 millió q. A múlt évvel szemben azonban a rozstermés 12,4, az árpa 4,2, a zab 31 százalékkal több. A buza ellenben 32,8, a burgonya pedig 1,4 százalékkal kevesebb.

Angliában az őszi vetések — a mező-

gazdasági minisztérium jelentése szerint — meglehetősen előrehaladottak, bár egyes kerületekben a gyakori esők és viharok késleltették azokat. A buzaterület egyébként 2—300,000 acreval nagyobb a múlt évinél. A garantált buzaárak hatása alatt a farmerek növelték a buzaterületet.

Oroszországban a hivatalos szovjet-jelentés szerint november 5-ig 36 millió hektárt vetettek be ősziékkal a múlt évi 37,1 millióval szemben. Észak-Kaukázusban az őszi terület eddig 2,9 millió hektár, a múlt évi 3,5 millió hektárral szemben, ami az előirányzat 67,1 százaléka-

nak felel meg. Ukrajnában az őszi terület 10 millió hektár a múlt évi 10,5 millió hektárral szemben, ami az előirányzat 95,3 százalékának felel meg.

Franciaországban a hivatalos lap most közli a takarmánygabonák végleges terméseredményét. Eszerint a árpatermés 11,68 millió métermáza a múlt évi 10,44 millió métermázával szemben, míg a zabtermés 51,29 millió métermáza a múlt évi 51,83 millió métermázával szemben.

Olaszországban az elmúlt hónapokban az időjárás kedvezett a vetések fejlődésének, csupán Délolaszországban késleltette a szárazság az őszi munkákat. Az őszi vetésnél nagyobb szerep jut az idén a koránérő búzáknak, melyek ellenállókabak a gabonarozsdával szemben. A tengertermést 30 millió métermázára becsülik. A szőlőtermés 15 százalékkal nagyobb a múlt évinél. A szőlőérés 10—20 nappal elmarad a nyárvégi esős időjárás miatt. Az őszi körte- és almatermés elégtő.

Az első optimista nyilatkozat!

A külföldi tőke belekapcsolódik a romániai nehéziparba

Rövidesen likvidálhatják a nehézipar munkanélkülieinek problémáját

Timisoara.Temesvár, november 24. (Az Uj Kelet tud.) A gazdasági élet faktorai örvendetes tényként könyvelik el, hogy az utóbbi hónapokban az ország nehézipara és ehhez tartozó rokonszámák foglalkoztatásuk és munkaintenzitásuk tekintetében új lendületet kaptak. Az ország valamennyi nehézipari vállalat ma teljes üzemmel dolgoztatnak s az állandó beérkező pendelések már most garantálják hosszabb időre kapacitásuk további teljes kihasználásának lehetőségét.

Alkalmunk volt különben a nehézipar egyik igen számottevő faktorát megvizsgálni, aki a most adódó szituációval kapcsolatban a következőket mondotta munkatársunknak — Kétségtelen — mondtotta —, hogy brancsunkban örvendete sen javult a helyzet s ennek a gazdasági momentumnak rövidesen az egész országban fogják érezni a hatását. Azonban már eddig is

jelentékenyen csökkent a nehézipar korábbi üzemredukciója következtében ijesztően elszaporodott munkanélkülieinek száma.

Hangsúlyozhatom, hogy ha a mostani munkatempót legalább még félesztendő, így biztosíthatjuk, — nincs kizárva, hogy teljesen likvidálni fogjuk tudni brancsunk munkanélkülieinek súlyos problémáját

— A helyzet javulására különben jellemző, hogy a külföldi számottevő tőke csoportok újból biztos munkatalajt találnak az országban s kezdenek belekapcsolódni a gazdasági élet vérkeringésébe. Ebben a tekintetben különben elsőnek jelent meg a romániai piacon az osztrák „Mustad Fiai” norvég cég, melyről közjudomásu ma már, hogy érdekelt séget vállalat a temesvári Lánggyárban. Az az érzésem azonban, hogy ez csak a kezdet s rövidesen számos romániai vállalatban fognak kisebb-nagyobb érdekeltséget vállalni ezek az utóbbi évtizedekben Romániától teljesen távolmaradt külföldi tőkecsoportok.

Arra a kérdésünkre, hogy mivel magyarázható a külföldnek a romániai gazdasági életbe való váratlan belekapcsolódása, a következő választ kaptuk: — Rossz üzletnek bizonyult — hangzott az igen érdekes felvilágosítás — a tőke a maga gazdasági adottságai közből bankok páncélszekrényeiben hevertetni.

A tőkének az a rendeltetése, hogy közösen forogjon — építsen és produkáljon. Mihelyt azonban ezeket a szempontokat a tőke nem tartja szem előtt, a tőke a maga gazdasági odottságai következtében elveszti jelentőségét még annál is, aki éjjel-nappal örködik milliói felett. Aztán az utóbbi politikai és gazdasági világesemények is pontról-pontra igazolták azt a tételt, hogy

nem azok járnak jól, akik pénzeiket kiszívják a forgalomból, hanem azok, akik bár súlyos küzdelmek közepeztől, még ma is investíciókat eszközölnek s minden körülmények között fentartják üzemüket.

— Milyen a romániai helyzet most — tettük fel a következő kérdést.

— Romániának öt nyersanyag feldolgozó és több mint húsz áruvártó nehézipari üzem van. Ezek

a romániai vállalatok ma mind üzemben vannak,

amely természetesen, még mindig nem jelent az, hogy munkakapacitásukat már százszázalékosan használják ki. Azonban rövidesen erre is fog sor kerülni. Ezek a vállalatok különben csak a bel

földi szükséglet fedezésére szorítkoznak.

Romániának a nehézipari produktumok terén sem exportja, sem importja nincs. Az exportnál a romániai üzemek nem vehetik fel a versenyt a külfölddel, úgy, hogy még a szomszédos exportra szoruló államokba sem szállíthatunk semilyen árut. A Balkánon különben főleg Cseh, szlovákia vezet, mert a cseh üzemek minden tekintetben nagy előnyöket és kedvezményeket élveznek kormányuktól. Így, hogy felemlítsek csak egy pozitívumot — prémiumokat kapnak az export után.

A temesvári Lánggyár esetében — folytatta informátorunk — tény az, hogy a norvégek belekapcsolódtak tőkéikkel a vállalatba, de nem szerezték meg a részvényt a majoritást. A vállalat vezetésében ilyenformán még mindig a részvényesek belföldi tulajdosnói s ezek között a temesvári Leszák, mitolobank, lesznek a hang és mérvadó. A vállalat irányításában sem lesznek személyi változások s így a vállalat korábbi üzleti nexusai is változatlanok maradnak.

Eddig szól az érdekes nyilatkozat, mely hosszú esztendő után az első, mely barátságosabb perspektivákat rajzol fel a közeli jövő horizontjára. (f. m.)

December 9 és 10-én tartja meg Temesváron a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége országos kongresszusát

A munkakamarák, a deviza- és valutakorlátozás, az import és a gazdasági élet aktuális kérdései szerepelnek a programon

Timisoara.Temesvár, november 24. (Az Uj Kelet tud.) December 9. és 10-én tartja meg Temesváron a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége országos kongresszusát. A nagyszabásúnak ígérkező kongresszus előkészítésére, melyen Osiceanu, a Szövetség elnöke fog elnökölni s melyre Lugojanu kereskedelmi és iparügyminiszter is beígérte megjelését, a temesvári kamara vezetősége Baltescu dr. elnökből, Prochaska Ede és Kun Richárd elnökségi tagokból, valamint Lendvay Jenő főtitkárból álló biz-

ottságot delegálta ki, mely a technikai teendőkon kívül puvoárt kapott arra is, hogy a kongresszus programpontjait is dolgozza ki.

A tanácskozások egyik legfontosabb problémája a közeljövőben felállítandó munkakamarák kérdése. A munkakamarákról szóló törvény ugyanis megállapítja, hogy az alkalmazottakon kívül minden önálló iparos, aki legfeljebb 10 munkaeget foglalkoztat az életbeléptető rendelkezések szerint automatice tagja ennek az új intézménynek. De nem precizirozza, hogy mi történik azokkal az iparosokkal, akik 10 munkaegetnél többet foglalkoztatnak üzemekben s azokkal is, akikről a törvény egyáltalán nem emlékezik meg. Vagyis: nem minősíti eléggé világosan a különböző foglalkozási kategóriáknak hovatartozandóságát.

A Kereskedelmi és Iparkamaráknak, természetesen, emiatt érdekei forognak itt kockán s így valószínű, hogy a kongresszus ebben a tekintetben radikális lépések megtételére fog határozatot hozni. A kongresszus tárgysorozataán többek között még szerepelni fog a deviza- és valutakorlátozás kérdése, az importra szoruló vállalatok üzleti helyzetének megfelelően való rendezésének kérdése és más aktuális pont, mely teljes egészében kimeríti a mai gazdasági élet kívánalmait.

November 27.

vasárnap

délután 6 órakor

A Zsidó Nemzeti Szövetség h. csoportja

szabadevetemi előadása

Parlamentari küzdelmeink a zsidó egyen jogosításért a legutóbbi 150 év alatt.

Előadó:

Dr. N. M. Gelber

zsidó történész.

A régi Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében

Belépés díjtalan

„Szinaj“ néven új zsidó kultur- egyesület alakult Kolozsváron

Glasner Akiba főrabbi nagy koncepciójn iskola és kulturtervet dolgozott ki

Cluj-Kolozsvár, november 24. Kolozsvár zsidó kulturélete gazdagodni fog. A konzervatív zsidóság szellemi életének vérkeringésébe új, friss pezsdülés támad. A nagy, majdnem tízezer lelket számláló vallásos közösség legfiatalabb, fiatal és meglett generációja hagyományos kultúrában fog nevelkedni, zsidó erkölcs fogja útját megjelölni és Kolozsvár zsidóságra méltán fog csatlakozni azokhoz a nagy konzervatív hitközségekhez, amelyek hűséggel viseltetnek a Tórához.

Glasner Akiba e cél elérése érdekében „Szinaj“ címen egyesületet léptet életbe, amelynek célkitűzéseit az alábbi néhány pontban foglalja össze:

A Szinaj egyesület odatörekszik, hogy valódi, hamisítatlan hagyományos zsidó szellemet és Tóratudást plántáljon a zsidóság minden rétegének serdülő, mindkét nembeli ifjúságába, hogy az ifjúság nevelés minden ágát rendszeresítse, vezesse és ellenőrizze.

E cél elérése a Szinaj egyesület feladatai közé tartozik:

1. Hogy a város periferiáin tanhelyeket létesítsen, amelyekben még nem létező 5-7 éves gyermekek a héber olvasásban, imádkozásban és Bibliánál nyerjenek oktatást.
2. Hogy alkalmas héber tanerőket szerkesszen, akik a hitközségi elemi iskolákban az eddigi, elegendő tanerők hiányában fogyatékos vallásoktatás helyett megfelelő talmudóra oktatásban részesítse a növendékeket.
3. Hogy talmudóra iskolákat létesítsen a periferiákon, amelyekben az állami-

elemi iskolákat látogató, különösen szegény növendékek zsidó tanítást nyerjenek.

4. Egy önálló, négyosztályú „Jeszaide Hatairoh“ iskola létesítése, melyben a tanulók kizárólagosan Talmud, Biblia, Rási, Tnách s valláserkölcsi oktatásban részesíttessenek.

5. Hogy egy „Jesiwoh Ketánó“-t állítson fel helybeli növendékek számára, mely intézmény eddig minden nagyobb városban fényesen bevált.

A Talmudóra iskolából kikerült, a kereskedői vagy ipari pályán működő növendékeknek egy Tiferesz Bachurim Egyletbe való tömörítése, melyben naponta, de legalább szombaton és vasárnaponként Chümis, Rási, Tnách, Misnájosz, Múszor és Agodoh előadások tartassanak.

7. Hogy anyagilag támogasson helyben létező jesivákat — befoglalva az Iklód-ról Kolozsvárra helyezett „Talmudtairoh im Derech erac“ intézményt — és azokat ellenőrizze.

8. Hogy felkarolja az eddig teljesen figyelmen kívül hagyott leánynevelést a Tóra szellemében, egy bevált minta szerint alakítandó „Bet Jakob“ iskola felállításával.

9. Hogy a tóratudományt terjesztő erkölcsnemesítő előadásokat rendezzen.

10. Hogy szerves egészbe tömörítse mindazokat, akik azonosítják magukat a „Szinaj“ célkitűzéseivel és azoknak kereszttulajdonában segítségüket kívánják nyújtani.

Az Orbis utazási iroda decemberi filléres utazásai

Filléres vonatok a Tátrába és Budapestre. Szilveszter a Tátrában és Budapestben

Az „Orbis“ nemzetközi utazási iroda a legutolsó budapesti filléres vonatának nagy sikere következtében elhatározta, hogy december 28-án két szilveszteri meglepetést ad a közönségnek.

December 28-án ugyanis két filléres vonatot indít, egyet Budapestre, egyet pedig Tátrafüredre.

A budapesti ut, oda vissza, magyar vízummal együtt minden olyan jelentkezőnek, aki december 17-ig bejelenti a részvételt és a részvételi díjat be is küldi az „Orbis“ irodába, csak 730 lejbe kerül, mindazon résztvevők pedig, akik december 17-ike után jelentkeznek illetve csak azután küldik be a részvételi díjat, már 780 lejre fizetnek. Érdeke tehát minden utasnak, hogy december 17-ig jelentkezzen. A közönség nagyrészeinek óhaja az előző filléres budapesti utazásunknál az volt, hogy a legközelebbi vonatunkat a Budapestre való visszautazáskor is nappal indítsuk, teljes megértést talált az irodánk vezetősége részéről, ezért már most bejelenthetjük, hogy a szilveszteri filléres vonatunk 28-án reggel indul Kolozsvárról és január harmadikán reggel indul vissza Budapestre.

Mindazon utasok, akik csak Nagyváradról jelentkeznek, ha december 17-ig bejelentik a részvételüket és be is küldik addig a részvételi díjat, csak 495 lejre fizetnek, december 17 után pedig 520 lejre. Érdeke tehát a Nagyváradról induló utasnak is, hogy december 17-ig jelentkezzen.

Ugyancsak december 28-án indul az Orbis tátrai vonata is, amelynek a jelentőségét nem kell külön hangsúlyozzuk, mivel olcsó filléres utazás a Tátrába még nem volt. Külön jelentősége a tátrai filléres utazásnak az, hogy alkalmas ad az ottani rokonoknak és ismerősöknek a meglátogatására, mert a Tátrába való megérkezés után mindenki oda utazhat, ahová akar, és csak a visszatérésre kell jelentkezzen a Tátrában, ami az odaérkezés után hat nap múlva lesz, 2-án este. Ettől függetlenül a sportot szerető, valamint a

Tátra vadregényes, fenséges természeti szépségeit látni vágyó közönség, hat napot tölthet a Tátrában és életének legszébb szilveszterét fogja ott eltölteni. Ugyanis a legelőkelőbb nemzetközi társaság van mindég a Tátrában szilveszterkor és világhírűek már a tátrai vidék szilveszterek.

A tátrai kirándulásra december 17-ig lehet jelentkezni.

Tekintettel a közönség kívánságára, a következő részvételi díjakat állapítottuk meg:

Az ut Kolozsvárról Tátrafüredre és vissza, cseh vízummal együtt 1940 lej, ugyanez a Nagyváradról csatlakozóknak 1720 lej, a Szatmárról csatlakozóknak pedig 1410 lej.

Mindazok, akik lakásra is igényt tartanak, már most bejelenthetjük, hogy az egész tátrai ott tartzkodás alatt elsőrangú nemzetközi hírnevű szállodákban szobát 970 lejért adunk, ugyancsak ellátást is, igen mérsékelt árért. Tájékoztatóul közöljük, hogy 25 cseh koronáért már elsőrangú napi ellátást lehet kapni.

Természetesen turista utasok, akik lemondanak a luxus lakásról és ellátásról legjobban teszik, ha csak az utazást veszik igénybe és az egyébként jó polgári turista szállodákba helyezkednek el, ami hihetetlenül olcsó.

Jelentkezni lehet mindkét filléres kirándulásra az „Orbis“ nemzetközi utazási irodában, Cluj, Calea Victoriei 7. (volt Kossuth Lajos u.)

Az utazáshoz utlevél szükséges és azt kérjük december 17-ig irodánkba a részvételi díjjal együtt beküldeni. A kolozsvári illetőségűeknek az utlevél irodánk megszerzi.

Schalom Asch: Moszkva. A leghatalmas talmas arányokban felépített műben látjuk Pétervárt, a mindenható cárok városát jelentősége hanyatlásának idején, s hogyan a megkínzottak és elnyomottak átkozódásaival szemben bűnök és kicsapongások közepette rohan a pusztulásba. Kapható az Uj Kelet könyvostályában. Ára fűzve 168, kötve 225 lej.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Moyica-premier

Ma pénteken kezd vetíteni a Szinkör Mozgó Don José Moyica új nagy filmjét, a Hárem törvényét. A film színhelye Párizs, Velence, az arab puszták, homoksi, vatagok és egy arab herceg háreme. Csodálatos felvételek, nagyszerű színészek, izgalmasan érdekes mese, szébbnél-szebb zene és végül: Moyica páratlanul férfias és csengő tenorja tesz ki ezt a filmet különleges eseményé. Ez a forróvérű történet, amely egy párizsi nő szerelmét becséli el, aki követi szerelmét, az arab herceget a keleti hárembe, egész különös és eddig ismeretlen környezetet tár föl. Az egész filmen pedig diadalmasan vonul végig Don José Moyica gyönyörű hangja. A Szinkör Mozgó új leadógépe most már teljesen elkészült, úgy, hogy Moyica zengő hangja az elképzelhető legtökéletesebb leadásban kerül a közönség elé.

* Magyar Színház heti műsora

Hétfőn, nov. 28-án este 9-kor: Arany János emlékünnepe. (A költő halálának 50-ik évfordulóján. A kolozsvári Magyar Színház teljes társulatának, az iskoláknak, dalárdáknak, összes irodalmi egyesületeknek részvételével. A színház ez évadjának ünnepe megnyitó előadása. Az új évad nagyon olcsó helyáraival! Legdrágább a földszinti zsöllye legelső sorában is, csak 60 lej! Sorozatszám: 1.)

Kedden, nov. 29-én este 9-kor: Harmónia. (Ujdonság, először. Molnár Ferenc legújabb háromfelvonásos családi idillje. Az új évad nagyon olcsó helyáraival. Sorozatszám: 2.)

Szerdán, nov. 30-án este 9 órakor: Megöltem egy embert. Rostand világhírű, az összes európai színpadokat diadalmasan bejárt, óriási sikerű színdarabja. Ujdonság, először. Az új évad nagyon olcsó helyáraival. Sorozatszám: 3.)

Csütörtökön, dec. 1-én este 9-kor: Amikor a kis lányból nagy lány lesz. (Operett-ujdonság, először. Évek óta a leghatásosabb, legragyogóbb operett-ujdonság. Az új évad nagyon olcsó helyáraival. Sorozatszám: 4.)

Pénteken, dec. 2-án este 9-kor: Amikor a kis lányból nagy lány lesz. (Operett-ujdonság, másodsor. Sorozatszám: 5.)

Előkészületben: Crampton mester. (Hauptmann Gerhardt-ünnep). Weekend. (Operett-ujdonság). Ezerjós. (Operett-ujdonság). Fanny. (Pangol óriási sikerű színdarabja). Nem divat a szerelem, Irlandi vázson, Vissza a háborúba.

A heti műsorra tűzött darabok jegyei már most válthatók előre a színház elővételi pénztáránál, d. e. 10-től 1-ig és délután 3-tól 8-ig. i

Az Opera műsora

Péntek, november 25: A trubadur.
Vasárnap, november 27 (délután): Tannhäuser.

LECT-MOZGÓ MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Volt egyszer egy valcer. Lehár Ferenc világhírű komponista első zenés filmoperettje. Főszerepekben: Egert Marta, Verebes Ernő, Ralph v. Goth. Műsoron kívül a Király látogatásának alkalmából készített journal.

Szinkör-Mozgó műsora

Péntektől kezdve: A Hárem törvénye. Keleti miljöben. Párizsban és Velencében játszódó keleti történet. A fő szerepben: Don Joé Moyica.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

(Iparkamara új palotájában)
Ma, csütörtökön: A diadalmas férfi. Hans Albers és Nagy Kató, Fox hird. (Western Electric csodabeszélő-gép.)

ORSO-MOZGÓ MŰSORA

Susan Lenox. A Metro eddigi legnagyobbat produkciója. Főszerepben Greta Garbo és Clark Gable.
Jön: Monte Christo grófnő!

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:
Az ismeretlen énekes. Főszerepben a párizsi Nagyopera híres énekes, Luciano Muratore. Műsoron kívül legújabb hangos heti hird.ó.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:
Malec (Buster Keaton): Szeresd felebarátodat. Legújabb elsőrangú kacsagató vigjáték. Műsoron kívül legújabb hangos heti hird.ó.

APRÓ HIRDETESEK

Egy egyszerű közléstől egy szó 3 lej, vasárnap betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 80 szavak kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak egy továbbítunk, ha portobélyes mellékelve van.

Egy vagy két intelligensebb izr. ur. leány jobb családnál teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóba.

Zsidó történelmet és talmudot tanít modern metódussal volt jesivabocher. Cím a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (hához szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius kóser — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkisebb méretű fazonok készítését, csakis saját lakásán: Str. Tunarilor 13 a. (volt Zápolya ucca), ajtó 2.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elef és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealy. 17. Mr. Lewis ham és a szerelem. 18. A tengeri tűndér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvostályában összeg és portoköltség előzetes beküldése utánvétel.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körömdi: Ind. 715	32 L.
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L.
Emil Ludwig: Mussolini	57 L.
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L.
Heltai: Életke	67 L.
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L.
B. Russel: Kína	90 L.
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L.
Jarnó József: Börtön	40 L.
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L.
Wells: A láthatatlan ember	32 L.
Julien Green: Adrienne	44 L.
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L.
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L.
Sherwood Anderson: Tar	44 L.
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L.
Katajev: A sikkasztók	44 L.
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L.
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L.
Smeljev: A pincér	44 L.
Bojer: A nagy éhség	44 L.
Bibó Lajos: Kétkü szerelem	44 L.
Heltai Jenő: Almokháza	44 L.
Sigríd Undset: Tavasz	44 L.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

TELEFON 5-66.
A DI
HANS
TÓ éne
filmje s
férjé
hotelek
lőversen
mérkőz
mit lát
lágban.
dabeszé

— Szerdán
tesznek a
ben, Bukare
gyalta az if
Banca Natio
ben Angehe
misítését ké
mint az Bur
dításánál is
deti ki ítélet

— Moszkv
orosz keresk
jelentik: Mo
és Patek alá
nemtámadási
ményét, amel
gi jellegű.

— Még mi
resti gyilkos
bukaresti Mi
ben a nyom
ményre. Nine
Olimpia ölte
öngyilkosság
asszony nem
kat veszeked
büntetésre volt
ügyvéd alibit
sági tárgyalá
és beszélt is
hogy egy gyil
volna.

— Palesztin
dömping ellen
A palesztinai
érthető nyug
pán áru dömp
pen a japán
nak nagy kon
sziriai beföld
és kereskedel
zott, hogy in
nál a japán
mérseklésére.

— Uj hébe
Jeruzsálemből
ui esti napil
ben 1000 elő
ezenkívül a
Doár Hajom é
jelennek meg
példányszám
— Felhívju
zetközi Utazás
ban megjelen
rai kirándulá
nyei.

— Az indiai
bayból jelent
Bombayban az
Az akciót bev
gen Bombay f
Adlof Myers,
tusa tartott
mester nagy
ról és a pale
KH.kampány e
tók.
December 11
képek tombol
Csaba képekb
ték vezetését
jegy tulajdon
december 11-én
jegyek kaphat
kölcsonkönyvt
(Jókai ucca) é
— A gondolkod
esküvés. Aldat
sztoj elismert
a nagy regén
400 oldal fehé
ve 150 lej, pos
Kolozsvár.

HIREK

Royal-Mozgó

TELEFON 5-66. Az Iparkamara új palotájában TELEFON 5-66.

Ma, pénteken

A DIADALM ÉS FÉRFI (DER SIEGER)

HANS ALBERS, NAGY KATÓ énekes, zenés, táncos luxus filmje sporttal, csodás női- és férfidivat-toalettekkel, luxus-hotelek és luxusétermekkel, löverseny és jég-hockey bajnoki mérkőzéssel. FOX elmondja: mit látott és hallott a nagyvilágban. Western Electric csodabeszélőgép.

EZT LÁTNI KELL!

Szerdán hirdettek ítéletet Manó. Iescunak a Banca Nationala elleni perében. Bukarestből jelentik: Tegnapi tárgyalta az ilfovi törvényszék az Astra Romana petróleumtársaság 400 millióes pénzbírságának ügyét, amit adóeltilkolás miatt róttak a vállalatra. A tárgyalást folytatják.

Négy fiatalembert ítél halálra a newyorki bíróság. Londonból jelentik: Newyorkban a bíróság halálra ítélte négy fiatalembert, akik megölték egy rendőrt. A rendőr a fiatalembereket éjszakai csendháborításért 20 dollárral meg akarta büntetni, ezért tették el láb alól. Az elítélteket még karácsony előtt ki fogják végezni.

Letartóztattak egy francia képviselőt. Párizsból jelentik: Bouilloux Lafont képviselőt, a megbukott Aeropostale volt igazgatóját letartóztatták a Sante-fogházba szállították be.

Még mindig rincsenek meg a bukaresti gyilkosok. Bukarestből jelentik: A bukaresti Militari ucai gyilkosság ügyében a nyomozás még nem vezetett eredményre. Nincs kizárva, hogy Nicolaescu Olimpia ölte meg a nagynénjét, azután öngyilkosságot követett el, mert a két asszony nem volt jó viszonyban és sokat veszekedtek. De ebben az esetben is büntetésre volt az asszonynak. Nicolaescu ügyvéd alibit bizonyított, egy járásbíró sági tárgyaláson vett részt, mint védő és beszélt is. Lehetetlennek tartják, hogy egy gyilkosság után erre képes lett volna.

Palesztina védekezik a japán áru dőmping ellen. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai zsidó ipar vezetőkörében érthető nyugtalanságot váltott ki a japán áru dőmping befeszkelődése. Főképpen a japán textil és selyemáru csínjának nagy konkurenciát a palesztinai és szíriai belföldi iparnak. A telavivi ipar és kereskedelmi kamara határozatot hozott, hogy interveniálni fog a kormány. nál a japán dőmping konkurenciájának mérséklésére.

Uj héber napilap Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: „Héruth“ névvel új esti napilap indult meg Jeruzsálemben 1000 előfizetővel. Mint ismeretes ezenkívül a Davar című munkáslap, a Doar Hajom és a Haarec című napilapok jelennek meg az országban hatalmas példányszámban.

Felhívjuk figyelmét az Orbis nemzetközi Utazási Iroda vasárnapi számunkban megjelenő filléres budapesti és társai kirándulásokra vonatkozó közleményeire.

Az indiai zsidók és Palesztina. Bombayből jelentik: A napokban indult meg Bombayban az idej Ker-Hajezódkampány. Az akciót bevezető nagyszabású meetin. gen Bombay főpolgármestere elnököl és Adlof Myers, a KHL-direktórium delegáltja tartott nagy beszédet. A főpolgármester nagy beszédet tartott a zsidóságról és a palesztinai országépítésről. A KH-kampány első eredményei igen biztatóak.

December 11-én lesz a Perlott-Csaba képek tombolájának húzása. A Perlott-Csaba képekből rendezendő tombolájának vezetősége közli az összes tombolajegy tulajdonosokkal, hogy a sorsolás december 11-én lesz megtartva. Tombolajegyek kaphatók a húzás napjáig a Dante kölcsönkönyvtárban, Str. Nicolae Jorga (Jókai uca) 5. szám alatt.

A gondolkodó ördög. Aldanov: Összes esküvés. Aldanov: Dosztojevskij és Tolstoj elismert örököse. Az „Összeskűvés“ a nagy regénytrilogia harmadik része. 400 oldal fehér papíron, fűzve 90 lej, kötve 150 lej, postán utánvétellel Lepage-nál Kolozsvár.

Páratlan antiszemita botrány a breszlai egyetemen

A nemzeti socialista diákok tetteleg inzultálták Ernst Kohn egyetemi tanárt. Posenben is antiszemita zavargások voltak

Breszlau, november 24. Páratlan botrány történt a napokban a breszlai egyetemen. Dr. Ernst Kohn frankfurti egyetemi tanárt a breszlai egyetem polgári és kereskedelemjogi tanszékére hívták meg. A zsidó tudós huszonnyolc éves tudományos multja tekintetében és munkájával világhírnévre tett szert. Ernst Kohn professzor a napokban kellett, hogy elfoglalja új tanszékét a breszlai egyetemen. A székfoglaló előadást azonban páratlan botrányba fullasztották a breszlai nemzeti socialista diákok. A zsidó tudóst formálisan megtámadták a hallgatók. A rektor jött segítségére, de ez sem használt és látván ezt, a rendőri karhatalmat vette igénybe, amely kiürítette az előadótermet. Rendőri fedezet

kísérte haza a zsidó tudóst, de ez sem tudta megvédeni a náccikkal szemben, akik áttörték a rendőri védelmet és tetteleg inzultálták a professzort.

Posen, november 24. A poseni nemzeti socialista diákok „Obwiebel“ nevű terrorszervezet feloszlása kapcsán antiszemita tüntetést rendeztek, amelyet súlyos zavargások kísértek. A tüntetők rárontottak a zsidó lakóházakra is, súlyosan bántalmazták a város zsidó járókelőit. A rendőrség energikusan lépett fel a tüntetőkkel szemben, akik harcban szállottak a karhatalommal is. A rendőrség és a náci közötti harcnak számos súlyos sebesültje van. Két nemzeti socialista lapot elkoboztak.

Az Astra Romana 400 millióes pénzbírsága. Bukarestből jelentik: Tegnapi tárgyalta az ilfovi törvényszék az Astra Romana petróleumtársaság 400 millióes pénzbírságának ügyét, amit adóeltilkolás miatt róttak a vállalatra. A tárgyalást folytatják.

Négy fiatalembert ítél halálra a newyorki bíróság. Londonból jelentik: Newyorkban a bíróság halálra ítélte négy fiatalembert, akik megölték egy rendőrt. A rendőr a fiatalembereket éjszakai csendháborításért 20 dollárral meg akarta büntetni, ezért tették el láb alól. Az elítélteket még karácsony előtt ki fogják végezni.

Letartóztattak egy francia képviselőt. Párizsból jelentik: Bouilloux Lafont képviselőt, a megbukott Aeropostale volt igazgatóját letartóztatták a Sante-fogházba szállították be.

A kanadai kormány 120 millió bushel búzát vásárolt fel. Londonból jelentik: A kanadai kormány a winniepei piacon a buzaár tartására eddig 120 millió bushel búzát vásárolt fel. Ezáltal huszmillió dolláros veszteség állott be, de kormányrészlől kijelentették, hogy garanciát vállalnak a pénzintézetek gabona-előlegeiért is.

Március óta 18 millió 600 ezer font értékű aranyat vásárolt az Angol Bank. Londonból jelentik: Az Angol Bank március óta saját számlára 18 millió 600 ezer font értékű aranyat vásárolt. Ugyan ettől az időponttól kezdve a kincstár a valuta-alátámasztási alap számára 14 és félmillió font értékű aranyat vett.

Ingyen tesztakóztolásra a „Ma székönyve“ prózájára f. hó 26-án, szombatn szívesen látja a Lepage könyvkereskedés.

Ma szenzációs premier a Szinkör mozgóban

A három törvénye

Főszereplő: DON JOSE MOYICA a híres csekes művész

A Haggibbar futballszaksztyá. Filléres műsorejté iránt a drukker körében nagy az érdeklődés. A „Kikapott a Haggibbar“ című egyfelvonásos, egy ténylegesen fennálló helyzetet viz humoros formában szinpadra. A kiadás tényét éppen két futballista fogja konstatálni. Wiedler Olga táncszámai, Löwy Leopold énekszámjai, Katz László szellemes konferansza, Rosenfeld Piri tanítványainak ritmikus torna mutatványai, kuplék, a Lax Márton által előadott mélyen megrázó jiddis egyfelvonásos, szavalt és táncszám és a műsor után következő tánc nagy sikert biztosítanak a Haggibbar futballszaksztyá. Filléres estjének, melynek olesok helyett zsufolt termet biztosítanak. Az érdekesnek ígérkező estély december 3-án szombaton lesz az Építőmunkások Patak uca 3. szám alatti előadótermében.

Eljegyzés. Goldstein Szerénkét (Gherla) eljegyezte Fruchter Samu (Erneu). (Mindenkülön értesített helyett.)

Rómában nem talált nagyon kedvező fogadtatásra a franciák közeledési szándéka. Párizsból jelentik: A jobb oldali lapok azt hangoztatják, hogy a franciák közeledési szándéka az olaszokhoz római politikai körökben nem talált túlságosan kedvező fogadtatásra. A sajtó felszólítja Herriot miniszterelnököt, hogy ne nagyon erőszakolja az olasz-francia megegyezést, mert erre Franciaország ráfizethet.

A német Farbenindustrie szénbányáiban 418 új munkás kapott alkalmazást. Berlinből jelentik: Az I. G. Farbenindustrie a vállalat kötelekibe tartozó szénbányákba a gazdasági élet megélénkítésére szolgáló akció során négy hét alatt 418 új munkást vett fel. A későbbi időpontban esedékes munkák elvégzésére a vállalat ezenfelül még 767 munkást alkalmazott.

Aldanov: Az ördög hidja. A nagy orosz írónak „Thermidor kilencedike“ és az „Összeskűvés“ kötetét után megjelent az „Ördög hidja“ is. Ezzel a nagy regénytrilogia teljes. Az említett kötet 375 oldal fehér papíron fűzve 90, kötve 150 lej Lepage-nál Kolozsvár. Postán utánvétellel.

Alkoholmérgezés ölte meg Sanfrancisko egyik szállodájában a hondurasi fő konzult és barátját. Londonból jelentik: Sanfrancisko egyik előkelő szállójában levő apartmanban holtan találták Membrero hondurasi főkonzult és barátját, Alemand, aki a panamai köztársaság főkonzulja. Az asztalon egy félig üres whiskyüveg volt. A két diplomata alkoholfőcsempészektől italt vásárolt, amelyben mérges anyagok voltak s ezek megölték őket. A nyomozás folyik.

A legnagyobb sportszenzáció. A Sport Enciklopédiája (Sport és játék). Két hatalmas lexikonkötet. 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészvászon kötés a régi 1500 lej helyett 248 lej Lepage-nál Kvár. Postán utánvétellel portómentesen.

December 1-ig föltétlenül be kell cserélni az 5000 lejeseket. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala közli, hogy az 5000 lejesek beváltása rendben folyik és semmiesetre sem fogják a december 1-ki beváltási terminust meghosszabbítani.

A csehszlovák gabonaszindikátus csak olyan államokból enged meg a tengeri importot, melyekkel clearing forgalom áll fenn. Prágából jelentik: A gabona szindikátus kompenzációs bizottsága az ezer vagon tengeri engedélyezett importjával kapcsolatban úgy határozott, hogy a behozatalt csak olyan államokból enged meg, amelyekkel clearing, vagy gyűjtőszámlaforgalom áll fenn. Az engedélyezett mennyiségből mindössze száz vagon importálható Amerikából.

NAPRÓL NAPRA

A szovjet több mint 28 ezer sportegyesületében hatmillió tag sportol.

Az a nemzetközi játékszindikátus, amely a Riverán a baccarat-bankot bérelte, ki akar vonni, mert a kisebb forgalom mellett nem győzi a súlyos illetéket és adókat. A lapok értesülései szerint felmerült az a terv, hogy San Marinoban, Andorrában, Liechtensteinban, vagy Spanyolország valamelyik városában, esetleg Európán kívül Sziamban, Kinában, vagy Egyiptomban telepedjenek le s ott építsenek kaszinót. Nincs kizárva az sem hogy különböző helyeken 4-5 kaszinót fognak felépíteni s bérelt hajók és különvonatok szállítják vendégeiket egyik játékbank helyiségeiből a másikba.

Gronau és világszerte légi utjának többi pilótái Friedrichshafenből a Silt szigetén lévő Gyss légi kikötőjébe érkeztek, ahonnan hónapokkal ezelőtt világszerte utjukra startoltak. A pilótákat nagy közönség kitérő lelkesedéssel fogadta.

A montreali Edmonton Superiors kanadai jég-hokkicsapat, a világbajnoki cím védője decemberben megkezdte európai turamérkőzéseit. A csapat összesen nyolc mérkőzésre kötelezte magát.

Amerikai statisztika szerint 35 millió ló 263 ezer autó van a világon üzemben. Az Egyesült Államokban 26 millió a forgalomban lévő gépkocsik száma, míg Franciaországban 1 millió 723 ezer, Angliában 1 millió 610 ezer, Japánban 101 ezer autó fut.

Az amerikai hadügyminisztérium eltiltotta a tiszteletbeli ezredek egyenruha viselését. Az intézkedést főként molesztáló rok ellen irányul, kik közül többen az utóbbi hetekben abban a meztiszteltetésben részesültek, hogy egyes tagállamok hadseregük tiszteletbeli ezredeseivé nevezték ki őket s a filmszínészek már el is készítettek ragyogó, új egyenruhákat, hogy ünnepi alkalmakkor hordhassák.

Caillaux lesz a keleti jóvátételi bizottság elnöke. Párizsból jelentik: A december első napjaiban Párizsban összeülő keleti jóvátételi bizottság elnöki tisztét valószínűleg Caillaux fogja betölteni. Kombináciában vannak még az elnökségre George Bonnet, a strejai konferencia volt elnöke és Theunis szenátor.

Alfonz exkirály, mint akadémikus. Párizsból jelentik: Alfonz spanyol exkirály legutóbbi párizsi tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy részt fog venni a francia tudományos akadémia legközelebbi ülésén. Az exkirály az akadémia még 1924-ben tagjává választotta, de Alfonz eddig a felelvató ünnepségen kívül még egyetlen ülésen sem jelen meg.

Hollandiában is emelik a vámokat. Hágából jelentik: A holland kamara tegnapi ülésén részbeni vámemelést szavaztak meg olyan árukategóriákra, amelyeket Hollandiában nem állítanak elő. A vámemelés 30 százalékos. A kormány eredetileg általános vámtarifamelemést javasolt, de ezt a többség nem volt hajlandó megszavazni, mire megelégedtek a részbeni tarifameléssel is.

Ime a béke! Londonból jelentik: Északmandzsuriában japán ezredek és erős felkelőesereg között két nap óta elkeseredett ütközet folyik.

Ursula Parrott: Szabad a csók. A világsikerű Exfeleség szerzőjének új regénye a szabadságéletről, modern nőről, akiben mégis az igazi nőesség győz. Az Athenaeum 68 lejes diszvásonkötésű sorozatában a 13. kötet. Egyegy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincsen, Lepage-nál. Kérje a sorozat jegyzékét.

Egy normandiai gazda felesége segítségével megfojtotta az apját és megölte ötéves kislányát. Párizsból jelentik: A normandiai Aranchetteben Giers vagyos gazda felesége segítségével megfojtotta édesatyját, majd közben közösen felakasztották a holttestet a gerendára, hogy úgy lássék, mintha az öreg öngyilkosságot követett volna el. Amikor a holttest felakasztásával elkészültek, észrevették, hogy ötéves kislányuk a szekrény mögött megbujva tanúja volt a gyilkosságnak. Az elárulástól való félelmükben a két elvetemedett bűnös kivitte a gyermeket az erdőbe, ahol megölték.

UJ KELET Legújabb hírek

Az amerikai válaszigyék a teljes elutasítás álláspontjára helyezkedett az összes moratóriumkérelmekkel szemben

Tegnap átadták az érdekelt európai országok washingtoni diplomáciai képviselőinek a válaszigyékereket. A válaszigyék hatása alatt a font katasztrófáján zuhan. A brüsszeli elutasítás Angliában súlyos helyzetet teremt

Washington, november 24. Az Egyesült Államok kormánya részéről tegnap átadták az európai adós országok diplomáciai képviselőinek az amerikai kormány válaszára vonatkozóan. A válaszigyék határozottan elutasító álláspontot helyezkedik az összes moratóriumkérelmekkel szemben.

Newyorkban a tőzsdén az elutasító válaszigyék hatása alatt a fontsterling további árfolyamhanyatlást szenvedett és mélypontot ért el.

Az angol sajtó a washingtoni elutasító válaszigyékkel kapcsolatban rámutat arra, hogy Angliában komoly helyzet áll elő. Anglia mindenestre teljesíteni készül fizetési kötelezettségét, de ebből súlyos helyzet fog támadni. A lapok utalnak arra, hogy már közelebből szükségessé válik a külföldi és köztük az amerikai árubehozatal drasztikus csökkentésére vonatkozó intézkedés életbe lépése. Az elutasító amerikai válasz veszélyeztetné a lausannei konferencia eredményeit s újabb nehéz helyzet elé állítja a világ gazdasági életét.

Roosevelt állásfoglalása

A fenti döntést kétségkívül elősegítette Roosevelt azon álláspontja, hogy március negyediké előtt a probléma rendezése tekintetében semilyen irányban nem szándékozik befolyását latba vetni és hogy hivatalba lépéséig a felelősségen sem osztozik. A fenti döntés ügyében Hoover Washingtonban több pártvezérrel is tárgyalt. A vezető politikusok elutasító álláspontot helyezkedtek azzal a tervvel szemben, hogy a hadiadósságok ügyében fizetési képesség megállapító parlamenti bizottságot hozzanak javaslatba, mert ez szerintük egyenlő lenne a felszólítással, hogy revízióval kell a hadiadóssági megállapításokat.

Egyidejűleg Hoover sajtónyilatkozatban megállapítja, hogy az európai adós államok nem okolták olyan indokokkal a fizetési kötelezettségük kérésüket, amelyek feltehetően figyelembe veendő volna az érdekelt kormányok értesíti az érdekelt államokat, hogy az Egyesült Államok

az esedékesség napján várják az adós államok fizetéseit.

Zuhan a font

London, november 24. A Wall Street Journal szerint amerikai nagybankok Angliának kölcsönt fognak folyósítani, hogy december közepén eleget tehessen hadiadósság-fizetési kötelezettségeinek.

Egyidejű jelentés szerint a font értéke lése 3.26 és egynolcad dollár. Ebben az évben még nem volt ilyen alacsony a fontárfolyam. A valutazuhanás gazdasági körökben izgalmat keltett. Az arany ára ugrásszerűen emelkedik. Egy uncia szinaranyért 126/1 shillinget fizetnek.

Nyolcmilliárdnál kevesebb lesz a CFR jövő évi költségvetése

A közlekedésügyi miniszter nem látja eléggé indokoltnak a CFR kiadásait

Bucuresti Bukarest, november 24. (Az Uj Kelet tud.) A CFR igazgatótanácsa ma Mirto közlekedésügyi miniszter elnök letével ülést tartott, melyen a vasúti költségvetést tárgyalták meg. A miniszter véleménye szerint a CFR kiadásainak igen tekintélyes része nem eléggé indokolt. A miniszter annak a véleménynek adott kifejezést, hogy csak a fel

tétlenül szükséges kiadásokat szabad eszközölni.

Az ülésen elhatározták, hogy a jövő évben semmiféle investíciót nem engednek meg és ilyen kiadásokról csak egészen rendkívüli esetekben lehet szó. Mirto bizik benne, hogy a CFR költségvetése sikerül nyolcmilliárd lej alá szorítani.

Maniu ma ismerteti a kamara előtt a semmitőszéknek a konverzió ügyében hozott döntését

Januárban írják alá a népszövetségi egyezményt

Bucuresti Bukarest, november 24. (Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén a többségi képviselők egyike, valószínűleg Radulescu-Mehedinti kérdést fog intézni a kormányhoz a semmitőszéki döntés ügyében. A kormány nevében Maniu Gyula fog válaszolni és ezt a kormány-párt fel fogja használni a parasztság felvilágosítására, mert az ellenzéki pártok agitátorai a semmitőszéki döntéssel kapcsolatban hangulatot igyekeznek teremteni a kormánnyal szemben. A miniszterelnök nem fogja részletezni a kérdést, csak le fogja szögezni, hogy más a jogi és más a szociális oldala a konverzióknak

és ezt a kettőt össze kell egyeztetni.

Popovici igazságügyminiszter egyébként megbízta Radulescu-Mehedinti képviselőt és Jonscu Doljot, a legfőbb törvényalkészítő tanács II. szekciójának elnökét egy törvényjavaslat elkészítésével, amely a semmitőszéki döntéssel kapcsolatban szükséges. A bizottság már megkezdte munkáját.

Az Epoca szerint a kormány januárban aláírja a Népszövetség pénzügyi bizottságával az egyezményt, amely Maniu miniszterelnök több módosítását fogja tartalmazni az első Madgearu-féle szöveggel szemben.

A leszerelési világértékezetet súlyos válságba jutott

A jövő hétre tárgyalásokat kezdenek Genfben a német egyenjogúsági igény tekintetében

Párizs, november 24. Az Echo de Paris szerint a leszerelési világértékezetet súlyos válságban van. A hatalmak a német egyenjogúsági követelések miatt igyekeznek nyomást gyakorolni Franciaországra, hogy az ellentétek áthidalhatók legyenek. A franciák előtt két út áll: vagy engednek a nyomásnak, vagy elszigetelődnek. A lap hangoztatja annak szükségességét, hogy Paul Boncourrt a nehéz napokban Herriot váltsa fel.

A Petit Parisien úgy értesül, hogy a hatalmak fődelegátusai a francia bizottság elé javaslatot terjesztenek a német igények ügyében. A tervezet azt ajánlja, hogy ismerjék el a németek egyenjogúságát, de ugyanakkor köteleznék a németeket is magukat arra, hogy az egyenlőséget új fegyverkezésre és erőszakos eszközökhöz folyamodásra nem fogják felhasználni. Ebben a kérdésben Genfben a jövő hétre közös tárgyalást készítenek elő a németekkel, a

melyen a hatalmak sorában az amerikai delegáltak is részt fognak venni.

Előbbi jelentés szerint Neurath báró tegnap tárgyalt Hendersonnal, majd Aloisi olasz és Norman Davis amerikai leszerelési főmegbízottakkal. A lapok értesülései szerint a német egyenjogúság elismertetésének kérdése a tett erőfeszítések ellenére sem jutott előbbre. A tárgyalások kevés kilátással kecsegtetnek. Henderson még nem hívta össze új ülésre a konferencia elnökségét.

Az amerikai szakszervezetek kongresszusán a kötelező munkanélküliség esetére szóló biztosítást követelték

London, november 24. Az amerikai szakszervezetek kongresszusán követelték a kötelező, munkanélküliség esetére szóló biztosítás bevezetését. A terhek a munkaadóknak kell vállalniuk. Követelték még a hatórás munkanap és az ötnapos munkahét életbe lépését, a nagy vagyoni súlyosabb megadóztatását. Az értekezlet szónokai közül többen hangoztatták, hogy negyvenmillió ember a válság következtében teljesen elszegényedett, hatvanmilliónak jövedelme a megélhetési minimumot nem éri el, több mint tizenegymillió pedig minden jövedelem nélkül áll.

A népszövetségi tanács a Lengyelország és Danzig között felmerült konfliktust és a távolkeleti problémát tárgyalta

Genf, november 24. A népszövetségi tanács tegnapi ülésén a Lengyelország és Danzig között támadt konfliktus ügyét tárgyalták. Lengyelországnak az a terve, hogy a danzigi vasutakra kiterjessze a lengyel valuta érvényét, Danzigban ellenállásra talált s a kirendelt népszövetségi főbiztos Danzig panaszát a tanács elé terjesztette. A tanács bizottságot küldött ki. Angol részről diplomáciai uton közvetítenek a konfliktusba jutott felek között. A tanácsülés további folyamán a távolkeleti problémát tárgyalták.

Nagyobb csoport lármásan tüntetett Trotszkij ellen Esbjerg dán kikötőben

Kopenhága, november 24. Trotszkij és kísérői a jütlandi Esbjerg kikötővárosba érkeztek. A hajóhid előtt nagyobb csoport lármásan tüntetett a volt népbiztos ellen. A rendőrök megvették Trotszkijt a tömeg elől. A száműzött folytonos köcskora és hangzavar közben szállott kocsira s elhajtattott a pályaudvarra, hogy utjának utolsó szakaszát szárazföldön tegye meg a dán fővárosig.

Tizenhét újabb politikai emigráns kapott amnesztiát Olaszországban

Róma, november 24. Tizenhét újabb politikai emigráns kegyelmet kapott. A száműzöttek az amnesztia értelmében vissza fogják nyerni olasz állampolgárságukat s vissza kapják vagyonuknak azt a részét, amely családi vagyonnak tekinthető. Egyetlen előfeltétel az, hogy meg kell jelenniük olasz bíróság előtt, hogy feleljenek antifaszista cselekményeikért. Az amnesztiában részesítettek között van Cesare Rossi, aki a Matteotti-gyilkosság egyik tettese volt, de később csatlakozott az antifaszistákhoz, továbbá Don Sturzo, a katolikus néppárt volt vezére és Salvemini volt egykori tanár, történetíró, aki Londonban nagy könyvet írt a fasizmus ellen.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-77.

Adó postala
Adite in cum.
Baron L. Pop
Telefon: 9-77.
Havonta 100, negy
évre 600, egészév
Éldre: Havonta
félre 6, egészév
détések díjazabá
KELET az er
súlyosság egyetle
keint utánnym
és megjelölésé

Válságba ju

Genfben azt jel
konferencia válsá
De hogyan jut
már a kezdet kez
s amelyről már m
kiderült, hogy m
leszereléssel fogl
A leszerelési
legfeljebb azt leh
telenségnek, a
rosszakaratnak az
tomái, amelyek a
ban minden eg
megnyilatkoztak,
frázisokkal sem
erősebb ember
megtéveszteni.
A leszerelési é
ben csak akkor
tényleg a leszer
egyalni s ha „hur
log a békét akar
Ez az egyetlen
nem kell tartani.

Az álerkölc

Ütközik ki ann
szelleméből, m
bizottság előtt f
sajtóorganumok
hogy — reformo
Holott ezek a
csak hogy nem
lejár, ezerszer
szempontokkal ag
Pár évvel eze
kecája kísérte a
nek azt a rende
sétáló „urinöket
az aszfaltbetyár
A rendelet g
lett, hogy azok a
retenthetőtleneb
jutott észbe s
gesen jelentette
eddig háborítat
kísértésbe vitték
Az egész ren
hogy egy cs
anyag és lelki
meg.

Ennek ellenér
ványt akarnak
ellen, holott ez
van s nagy á
csak hisztérikus
Ha csak nem
„aszfaltbetyár”,
tudja, hogy ez
urinöket, helye
uccán leszólitán
tellen ellensége
metropolisokban
vált ismerkedés
A jó öreg An
megbocsájto,
mely nőismer
ségével, hogy k
nyesnek marad
se vitte kísértés
Ha ezt a mé
megállapítást
aszfaltbetyárok
egyenesen azzá
get, hogy a me
donságaiknál fo
nek nem lesz
lenségük és fő
tására.
Ez pedig ann
volna, mert a
szerint azok a
uccán ismerked
mindig meg fog
szautasítás mög
Azok a hölg
magukat — m
tése kedvéért is
sem fogják a t
érvényesüléshez
ben pedig egye
rolásra fogják
Kár tehát a
felesleges erköl
renezászára t
mikor sokkal s
sokkal közeleb
megoldatlanul
Ha erkölcsre

A „zsido” Marx
Irtá: Szabó Imre

A tartalmából: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példánvok

ára 30 lei
Az egyszerű kiadás ára:
15 lei

Igrendelhető bélyeg előzetes beutalása mellett is az Uj Kelet könyvsztyályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.